

Appendices from selected copies

NB. This is essentially a bare list from some copies; the identification of sources represents the mere whim of the compilers, always highly selective, sometimes pursued with modest energy, sometimes with none at all.

Conclusion: SI, Brant/Vosmedian/Migne

[137]

Qui libri et quo tempore sint legendi in ecclesia¹

In Septuagesima cantatur, In principio, et legitur Pentateuchus Moysi usque ad passionem Domini. Septuagesima enim captivitatem Babilonis significat, id est confusionis, in qua sumus, dum in mundo captivamur, de qua exeuntes debemus ad Ierusalem redire, id est ad domum pacis, unde diabolus nos captivavit; quamvis enim captivitatis nostre semper memores esse debemus, specialiter tamen in his diebus oportet, quibus legimus et cantamus de abiectioe patris nostri Adam de paradiso, et de periculo Noe in diluvio, de Abraham qui exivit de terra sua, et de huiusmodi laboribus. Sicut enim Adam in exordio mundi factus est, sic et in principio anni et ecclesiastici officii de illo legere et cantare proponimus. A passione Domini usque in Pascha legitur Ieremias, quoniam Redemptoris nostri passionem ipsa aperta lamentatione presignavit. Ab octavis Pasche leguntur Actus apostolorum quindecim diebus, et cantatur Apocalipsis, id est Dignus est, Domine. Quoniam quod sancto Ioanni revelatum erat de morte Agni hoc apostoli predicaverunt. Postea leguntur Epistole canonice usque ad Ascensionem Domini, et decantatur de psalmis, Si oblitus, quia David prophetavit passionem Domini quam predicarunt apostoli. Ab Ascensione usque ad Pentecosten cantatur de festo, sed Apocalipsis legitur, quia revelatus est esse Dei Filius, cum ad celos ascenderet, cunctis videntibus, et multa que ante clausa fuerunt, ab illa die revelata patuerunt. Ab octavis Pentecostes usque ad Kalendas Augusti leguntur libri Regum, et cantatur Deus omnium. Quoniam sicut Saul et David et alii pro lege sua contra Allophilos et Goliath pugnaverunt, sic et nos post Pentecosten, id est postquam susceperimus donum Spiritus sancti in baptismo, pugnare debemus contra vitia et demones. Unde Apostolus: Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in celestibus. A Kalendis Augusti usque ad Kalendas Septembris legitur et cantatur Salomon, id est Sapientia cum responsoriis, In principio, Augustus sextus mensis est et calidus et anni medius. In sexta etate qua Dominus venit, debemus quidem propter eius sapientiam vivere, quoniam audita est, inter nos ipsa sapientia, que ex ore Altissimi prodiit, unde et cor hominis concaleat, et in eius meditatione exardescat. Quoniam Deus ignem venit mittere in terram, vel quia immediate, ut quisque ab estu vitiorum succenditur, magis debeat tunc sapientia pollere, ubi tanto sapientius est cavendum, quanto plus valet etatis perfectio ad resistendum. In Septembri legitur et cantatur de Iob, Tobia, Esther, Iudith. Hi sunt qui omnia adversa sustinuerunt. Sic et nos in septima etate qua mundus finietur, adversa queque debemus pro Domino tolerare patientius. A Kalendis Octobris usque ad Novembrem leguntur libri Machabeorum et cantatur Adaperiat. Iste octavus mensis, letitiam significat resurrectionis, quia sicut Iudei finitis preliis et templo restituto, in himnis et confessionibus benedicebant Dominum, sic et in resurrectionis gloria,

¹ De libris in ecclesia imponendis *Brant; no insc. or rubr.* SI

destructis preliis diaboli, sancti et iusti in Domino. Ergo a Kalendis Novembris usque ad Adventum Domini legitur Ezechiel, Daniel, et XII prophete cum responsoriis, Vidi Dominum; Ezechiel enim vidit quatuor animalia, id est quatuor evangelistas, qui Domini nativitatem, passionem, resurrectionem ascensionem, etc., mundum docuerunt. Daniel quoque venturum Dominum predixit dicens: Aspiciebam in visu, etc. Similiter et alii prophete nasciturum Dominum predixerunt, et ideo hi ante adventum eius leguntur, quia ipse est Salvator mundi quem nasciturum predicaverunt. Ab Adventu usque ad Natale legitur Isaias, qui quanto de Domino prophetavit urbanus, tanto nativitati eius legitur proximius. Ab octavis Domini usque ad Septuagesimam, leguntur Epistole Pauli cum responsorio, Domine, ne in furore, quoniam quod David prophetavit, Apostolus concorditer predicavit.

ID 16 app. (vers. F)

Sl continues with cc 1-8, and Brant with cc 1-18 med. of C. Lateran II (qv)

Conclusion Ad

fos 118r-9r

a 1

Cyprianus ex sentenciis episcoporum numero viginta vii
Audistis, college dilectissimi, quid mihi Iubianus – sanctificare oportere.
CSEL iii(1) 435

a 2

Ego unum baptismum in ecclesia - sic enim scriptum est v. f. u. f. u. b.
ibid. 436

a 3

[Nemesianus Athunanas dixit in mg.]

Baptisma quod dant heretici et scismatici – tibi anni vite. Crescens acuta dixit, In tanto cetu sanctissimorum consacerdotum – penitentia ecclesie reconcilientur. / fo 118v
Quietus a buruc dixit, Qui fide vivimus – proficit lavacio eius. Quod utique de his qui ab hereticis -est sanctificari debebunt.

Alvius Saturninus <attuca> dixit, Gentiles quamvis idola colant – sicut illi communicant. Quintus abacia dixit, Ille potest dare aliquid – constat nichil habere.
Verulus arusica dixit, Homo hereticus dare non potest – quod habuit amisit.

begins as ibid. 438-9, 441, 446-7 for Qui fide – debebunt; 454 begins Gentiles quamvis

a 4

Ciprianus ad Magnum de Novatiano

Quod si aliquis illud opponit ut dicat -/fo. 119r- divine dispositionis oblata
Cyprian, Ep. 69 cc. 7-8.1, CCL 3C. 480-1

a 5

Firmilianus Cypriano

Illud quoque absurdum quod non putant – ad decipiendas hominum voluntates
Cyprian Ep. 75 c 9, CCL 3C 589-90

a 6

In libro qui inscribitur Quod idola non sunt dii

Sermo et filius Dei mittitur qui per prophetas omnes retro illuminator et deductor –
Deus cum homine miscetur

CSEL 3(1). 28

a 7*Orosii liber apologeticus*

Tanta vis est decreti Dei et tam – numerum mundus implere

PL 31.1197 (De arbitrii libertate c 28); CSEL 5. 650

Conclusion: Be

The Appendix Segontina as analysed from this ms. in Clavis canonum as AP

Conclusion: Ca (and cf Po below)**a 1**

Que se non continent nubant antequam - adulteriis esse peiores.

cf Po a 145 below

a 2*Innolestius*

Heretici cum a fide catholica desisterent - quam acceperant amiserunt.

AL 12.51; Caes. 14.4; C 24 q 1 c 30; cf Po a 146 below

a 3

Illi qui in diebus cotidianis tres psalmos - hoc facere comprobantur.

Polyc. 3.18.1; De cons. 5 c 15 med.; cf Po a 147 below

a 4

Hereticus est qui non sequitur catholicam veritatem - carnis credit veritatem.

cf Po a 148-151 below, Caes. 14.6

a 5

Si quis episcopus per pecunias fecerit ordinationes - monacus anathemati feriat.

cf Po a 152 below

a 6*Greg.*

Decrevit sanctum magnumque concilium nullum deinceps - sollicitudinem habere precipiat.

cf Po a 153 below

a 7*In conciliis Africe. Item*

Placuit ut quicumque clerici vel diaconi pro necessitatibus - unde recedere noluerunt.

BD 2. 178; ID 6. 42b; Ctp 3.10.5; D 74 c 4; cf Po a 154 below

a 8*Cartag' concilio sexto*

Placuit ut quicumque in ecclesia semel eligitur ab alia ecclesia ad [ecclesiarum *canc.*] non teneatur.

BD 8. 11 and ID 7.34 as C. Afric.; Ctp 2.22.6 and D 72 c 3 as C. Milev.; cf Po a 155 below

a 9*Cartag' concilio V*

Horum qui pauperes opprimunt dona a sacerdotibus refutanda.

BD 5. 39; Ctp 2.18.93; +D 90 c 8; cf Po a 156a below

a 10

Sacerdos penitentiam imploranti absque persone acceptatione - penitentes tardius recipiantur.

Ctp 2.18.73-4; ID 15.6-7; C 26 q 7 c 6a; cf Po a 156b below

a 11

Clericus quamlibet verbo dicitur eruditus artificio - litteras discant. Clericum scurrilem et verbis turpibus ioculatorem - ab officio retrahendum.

ID 11.79 has end only; Ctp 2.18.59, 50-3; +D 91 4, +D 46 c 6; cf Po a 157 below

a 12

Greg.

Inutile et valde laboriosum est hominem litterarum - expedit se obligari.

Ashburnham 1554 no. 449 etc. Greg. I (CCL 140A) Reg. 9.6; D 88 c 8; cf Po a 158 below

a 13

Leo papa

Illud volumus custodiri ut cum festivior sollempnitas conventum populi - nisi prima diei parte convenerint.

4L 2.117, Ashburnham 1554 no. 375, etc etc; cf Po a 159a below

a 14

Alexander episcopus servus servorum Dei omnibus episcopis et clericis necnon iudicibus per Italiam constitutis.

Ad sedem apostolicam perlata est questio noviter exorta de gradibus consanguinitatis quam - inter consanguineos deferatur. In canonibus ob hoc progenies computatur - anathematis noverit se iugulandum.

JL 4500; 3L 3.11.53; Polyc. 6.4.1 (etc); Ctp (later vers.) 3.29 appx; cf Po a 159b, Pr a 39 below

Conclusion: Cb**a 1**

¹*Quod autem in epiphania nemo presumat baptizare sanctus Leo papa in decretalibus prohibet ita.*

Si quis epiphaniae festivitatem que in suo debito - resurgentes de sepulchro.

cf Lj a 1, Lk a 1; begins as ID 1.47; IP 1.18; De cons. D 4 c 14

a 2

Gregorius papa septimus in generali sinodo residens ita locutus est.

In die resurrectionis et usque in sabbato eiusdem ebdomade - negligentia comprobantur hoc facere.²

C. Rome 1074; AL 6.193 (A'), 211(Bb) begin so; Polyc. 3.18.1; De cons. D 5 c 15a

¹ De baptismo in epiphania *add. in mg.* Cb²

² Cb *ends at very foot of fo. 107vb, with a pen flourish*

Conclusion Db (BB)**a 1***Ex concilio Cabilonensi cap. xiii¹*

Dictum est de quibusdam fratribus qui eos ordinaturi sunt iurare cogant quod digni sunt et contra canones non sint facturi et obedientes sint episcopo qui eos ordinat et ecclesie in qua ordinantur. Quod iuramentum quia periculosum est omnes unum inhibendum statuimus.

Bibl. de l'Ars. 721 fo. 177

Explicit

¹ cap. i add. in mg. Db

Conclusion Ea**a 1***C. Lateran II cc 1-10a q.v. with variants, followed by***a 2***Si sint defendende a fidelibus res terrenetores ai..*

Ibi est grande studium defensionis ubi et gravior est vis – sola exteriora perdebamus

*Greg. I, Moralia in Iob xxxi. 131, CCL 143B. 1566***a 3***Ex epistola sancti Pauli*

Secularia igitur iudicia si habueritis - non est salus preter regnum

*CSEL 82. 171***a 4***Aug'*

Qui voluerit tecum in iudicio - aliud indumenti habes

*Aug. de sermone Domini in monte, CCL 35. 274***a 5***Orig' de superbia*

Non unus est superbie modus, alius – rationabiliter quis effertur [fo. 104; *change of hand*] quia et in rebus gloria non est - ante gloriam humiliatur.

Origen, Homelie in Jeremiam et Ezechielem, trans. Jerome, PL 25. 654-5

Ends

Conclusion Ec (GA, BB)**a 1**

Per principes peccato primi hominis – sunt illis corpore prelati sint tamen mente

*cf BD 15. 44; ID 16. 45; Ctp 3. 29. 17; .Ars. 721 6. 48 [etc]***a 2***Aug'*

Undecumque nascuntur homines si parentum vicia – creatio non cuiuslibet animalis sed hominis

*ID 6. 415-6; Ctp 3. 10. 45-6***a 3**

Hieronim'

Nasci de adulterio non est eius culpa qui nascitur- avenasque degenerat
ID 4. 413; Ctp 3.10.47; PL 23.389 para. 22

a 4*Aug'*

Itaque cum homo in semetips[um] – spiritus ex quo regeneratur oblatus
ID 6. 417; Ctp 3.10.48; +C 1 q 4 c 8

a 5

Nunquam et de viciis erubescamus parentum – fuerit de virtute mirabilis
Ctp 2.14.7; ID 6.414; D 56 c 4

a 6*Aug'*

Non estimemus ad mortuos post quibus – pro illo supplicationis augeatur
ID 2.113; Ctp 3.2.27; +C 13 q 2 c 19

a 7

Canones autem qui dicuntur apostolorum – societas est multorum in unum
Ctp 2.1 pref.; cf D 16 c 1

a 8*Leo papa Romane ecclesie et apostolice*

Quamvis sit presbiteris cum episcopis plurima – nec plebem utique exortari
Ctp 1.43.41; ID 6.72; cf D 68 c 4 for pt

Conclusion: EgLg (and cf Po below)**a 1***Augustinus contra Parmenianum*

Excommunicationem semper debet precedere qualiscumque - satisfaciat ecclesie.
cf Po a 160 below

a 2*Ex concilio Tribur' cap. xx*

Si plures heredes de communi contendunt - unde vivat.
BD 3. 40; cf Po a 162 below

a 3*Ex decretis Gelasii pape, cap. v*

De ecclesiis que inter coheredes - auferre velit.
BD 3.41; cf Po a 161 below

a 4*Ex concilio Toletano VII, cap. v*

Cum episcopus suam diocesi, visitat - licentiam habeat.
BD 1.86; cf Po a 163 below

a 5*Conc' Tolet' VIII, cap. xxxvi*

Si episcopus vel languore detentus - vitam inquirant.

BD 1.87; cf Po a 164 below

a 6

Ex concilio Triburiensi cui interfuit Carolus rex, cap. xiii

Sancto concilio allatum est quod quidam laici - presumpserit anathema sit.

BD 2.206; cf Po a 165 below

a 7

Si sacerdos vel minister dum gubernacula - ab origine equitatis.

C. Tol. IX c 8; Coll. Lanf. B 44. 8

Eg ends, fo. 113

Conclusion Fb

a 1

Greci et Latini cum fidelibus Hebreis - debere corpus Christi representari

cf Po a 143 below

a 2

Ivo Carnotensis

Ivo Dei gratia Carnotensis ecclesie minister P. ven' dunum abbati in regimine sibi commisso placere summo rectori. Que frater a parvitate nostra - vel divina inspiratione dicere voluerit.

cf Po a 142 below

a 3

Bede. De fatuis dicit

Naturaliter fatui solo baptismi sacramento - Quia iuste de eis factum est

cf Vc a 1 below

a 4

Ex epistola Leonis pape de illis infirmis qui penitenciam petierint antequam sacerdos veniat officium oris amittunt

Ita ergo talium necessitati auxiliandum – reconciliationis beneficium consequentur.

cf Vc a 2 below, BD 19.9; 74T 253; AL 11.11 pt; ID 15.34; De pen. D 1 c 49 med.

a 5

De confessionis Theodoris [sic]

Confessionis que solo Deo fit quod – plerumque medicorum operationem.

cf BD 19.145; ID 15.155; Ctp 3.28.12; De pen. 1 c 90

a 6

Omnis doctor qui auditores quos verbo – nec alios intrare permittat

Beda in Lucam, iv c. 11, CCL 120. 245

a 7

De baptismo. Beatus Ciprianus

Non dubitata fidei regula confirmat dubitandi – quoddam[?] putant expectet.

a 8

Aug' in sermone Domini

Qr ill' datum sit nosset misterium regem – magnificata sunt opera tua Domine.

a 9

Item. Cur Deus illum adiuuat illum non penes ipsum est. Augustinus ad Iulianum
 Que se non continent nubant antequam Deo uoveant. Quid nisi reddant iure dampnantur. De talibus - adulterium faciat cui uivente viro nubit. Amen.

183T 152.19b begins so; cf Vc a 3 below

a 10

Damasus papa universis episcopis per Italie provincias constitutas
 Relatum est ad sedem apostolicam vos accusationes - Curandumque est ne ira quemquam subripiat faciatque citius quod non liceat.

AL 3.47; Polyc. 5.1.30; C 5 q 2 c 3

a 11

In digestis

Que instituuntur accusatione facta in scriptis que contineat – accusationum perpendi possunt. Criminales cause intra biennium a contestatione litis terminande sunt sicuti civiles triennium.

a 12

Alexander papa

Nemo umquam presumat accusator simul esse – et testis. Noverint falsi testes quod si falsum testimonium – principalia crimina enumerasse. Ait enim de corde exeunt homicidia - et fures et homicide. Penitentes bigami sacerdotes accusare non possunt. Unde generaliter colligitur quod quicumque sacerdotes non sunt vel non possunt. [fo. ?v]

For beg. to testis cf 74T 50; AL 3.72; Ctp 1.18.6; ID 6.321; IP 4.81; C 4 q 4 c 1. Penitentes - generaliter – end is dp C 2 q 7 c 37

[The rest of the verso and the next leaf have texts are in much later hands. A second early hand continues with Augustinus. Libellus de conflictu vitiorum atque virtutum etc]

Conclusion FcOe**a 1**

Decreta Calixti pape II in Tolosano concilio data

[]anctorum patrum vestigiis insistentes ordinari quemquam – digna satisfactione correxerint

C. Toulouse (1119) cc 1-10; Mansi xxi. 226-8

a 2

Decreta Calixti pape II in Remensi concilio data

Que sanctorum patrum sanctionibus de pravitate –/fo. 144v- communione careant Christiana

C. Reims (1119) cc 1-5; Mansi xxi. 235-6

a 3

Aug' ad Dallianum

Si quis iniuste excommunicatus fuerit ei pocius – nulli ingerit penam

cf AL 12. 66 [etc]

a 4

Aug,

Per iudicium auferendi sunt mali de ecclesia . Quod si non possunt tolerentur

AL 3.67 pt [Multi corriguntur]; Polyc. 7.9.10; cf C 2 q 1 c 18 med.

a 5

Honorius papa

Debent omnes episcopi excommunicatorum nomina cum vicinis –unde sustanterentur/
fo. 145

[Papal list from Peter to/ Calixtus [II], fo. 145v

[fo. 146-7v. Minimal annals from birth of Christ to accession of Gregory [VII]

a 6

fo. 147vb

Cur in aqua et non in altero liquore – vestis vii lampades/ fo. 148

a 7

Aug'

[]n electione Aaron ostenditur quod si pauci – hominibus prodesse pot' [?]

a 8

Ier'

Pallium pallidate dictum, hinc et palliata – hoc est velatas

Hib. 45.10

a 9

Item

Sicut in viris duo genera sunt, sancti – et penitentes sunt.

Hib. 45.12b

a 10

Decet mulieres sicut fragilitatis sexum acceperint - fieri cauciores debent

Hib. 45.14

a 11

Augustinus in libris sincretice

Duo genera sunt palliatarum, primum virgines – hoc est senioribus

Hib. 45.12a

a 12

De exordio tonsure ecclesiastice

Usus a Nazarenis incepit. Qui crine – magi in fronte cirrum habent.

Hib. 52.2-3

a 13

Isidorus ait, Signum tonsure in corpore est sed in anima -/fo. 148v- genus regale. et sacerdotium

Hib. 52. 4-5

a 14

Patricius ait

Quis .. clericus in hostiario ordine usque – ab ecclesia separabitur

a 15*Gildas ait*

Brittones toto mundo contrarii et – anterior tegi solebat

*Hib. 52.6 pt***a 16***[Jeronimus in Zacharia*

Levite altario alon induti assistunt - evangelizant vobis victoria Christi

*[Ends]***Conclusion Ha (BB/CR)***Following 8.136***a 1***In Nicena synodo capit. xv*

Quicumque temere ac periculose neque timorem - huiusmodi irrita comprobetur

*Coll. Lanf. 2.2.16 [etc]***a 2***In concilio Calcedonensi capit. viiii*

Si quis clericus adversus clericum habet - apud ipsum iudicetur

*Ps.Isid.; Coll. Lanf. 2.11.9 [etc]***a 3***In concilio Agatense capit. l*

Diaconi et presbiteri in parrochiam constituti - quantum visi sunt presumpsisse

*Ps.Isid. M 405 c 49a; Coll. Lanf. 2.28.50***a 4***In eodem capit. liiii*

Quicquid parrochiarum presbyter de ecclesiastici iuris - et actione uendentis

*Ps.Isid.M 606 c 53; Coll. Lanf. 2.28.54***a 5***In eodem capit. lx*

Clerici quelibet quantacumque diurnitate temporis de - pateat ecclesiae rem fuisse

*Ps.Isid.M 406 c 59a; Coll. Lanf. 2.28.60a***a 6***In concilio Aurelienensi cap. xiii*

Omnes basilice que per diversa loca - sunt potestate consistant

*Ps.Isid.M 410 c 13; Coll. Lanf. 2.29.13***a 7***Cap. xv*

Abbatess pro humilitate religionis in episcoporum potestate - accepta vocatione conveniant

Ps.Isid. M 410 c 15a; Coll. Lanf. 2.29.15a

a 8

In concil. Cartag. VII. cap. v

Placuit ut si quando episcopus dicit - aliis documentis convincere non potest

Ps.Isid M 368 c 5a.; Coll. Lanf. 2.18.5

a 9

In concil. Antiochen. cap. xi

Si quis episcopus aut presbyter aut quilibet regule - contra leges ecclesie.

Coll. Lanf. 2.7.11

Conclusion Ja (AW; cf LcLdLmOc)

a 1

fo. 112v

Innocentius papa de virginibus velatis si devia'

Item que Christo spiritualiter nubunt et – humanas nuptias transmigravit

a 2

Siricius papa. Quod penitens non fiat clericus

Illud ergo nos par fuit providere – fuer' vasa viciorum

a 3

Ex epistola [Le]onis ad Theodorum episcopum

Oportet unumquemque Christianum conscientie sue – fide discedendo peccaverunt

For a 1-3 cf LcLmOc below

a 4

Epistula sancti Clementis pape tam ad sacerdotes quam ad episcopos de aqua baptismatis

fo. 113

De aqua baptismatis ex iussione apostolica -/- quibus possessiones

possidentur

Ends as IP 2.63

a 5

Ex concilio Calcedonensi <c. xvii>

Per singulas ecclesias rusticas – synodum provincie certamen decrevimus

IP 2. 64

a 6

De tricenali possessione. Gelasius Romanus ecclesie episcopus fratribus qui in Sicilia sunt constituti.

Illud etiam adnecti placuit ut si, quod absit, facultates – legimus tempus exclusit (*corr.*

fr. leg. lex conclusit)

IP 2.65

a 7

Greg. Petro subdiacono

Si monasterium sancti Theodori fines de quibus – eorum modis omnibus procura (*corr.*

fr. -are)

IP 2.66

a 8*Ex concilio Arvernensis. De diocesi per xxx annos possessa*

Quicumque episcopus alterius episcopi diocesim – defendetur provinciarum.

*cf IP 2.67***a 9***Ex concilio Toletano cap. xxv*

Sicut diocesim alienam – conventus esse constiterit

*IP 2.68***a 10***Gelasius Iusto episcopo*

Omnium fidelium fideliter rerum veritates – ius iurandorum sinatur afferre [?]

*cf IP 2. 69***a 11***Ex decretis Iulii pape*fo. 113v Si quis ecclesiam comburit xv annos -/- omnium fidelium abscidatur (*corr.*
fr. -etur)*IP 2.70-1***a 12***Ex concilio Calcedonensi cap. ii*

De raptoribus autem feminarum id constituendum – noluerint excommunicentur.

*IP 2.72***a 13***Ex concilio Calcedonensi cap. iiii*

Servus qui ad ecclesiam confugit – a domino liceat occupari

*IP 2.73***a 14***Gelasius Bonifacio episcopo*

Servus post sacramentum sibi commissum reddatur invitus

*IP 2.74***a 15***Ex concilio Teodonisvillam cap. ?*

Servum confugientem ad ecclesiam seu in atrium – canonicè constringatur

*IP 2.75***a 16***Hilardense concilium cap. vi*

Nullus clericorum servum aut discipulum – non dedit segregetur

*IP 2.76***a 17***Ex concilio Calcedonensi cap. v.*Similiter in Maticense synodo decretum est ut qui - ergo hoc fecerit hereticus
iudicetur*Begins as IP 2. 77, but end not there.*

Conclusion Lc (cf Ja, Ld, Lm, Oc)**a 1***Innocentius papa de virginibus velatis si deviaverint*Item que¹ spiritualiter nubunt et – humanas nuptias transmigravit
cf Conspectus after 3. 215

¹ Christo *add.* Ld**a 2***Siricius papa¹*Illud quoque nos par fuit – fuerunt vasa viciorum
BD 19.49; ID 6.54, 15.63; D 50 c 66

¹ quod penitens non fiat clericus *add.* Ld**a 3***Leo ad Theodorum episcopum¹*Oportet unumquemque Christianum conscientie sue – fide discedendo peccaverunt
as here in AL (vers. A' of Parma/Graz) 11.53; longer version widespread. For a 1-3 cf JaLdOc

¹ Ex epistola Leonis ad Theodorum episcopum Ld*Explicit***a 4***Ex decretis Eugenii pape in Remensi concilio*Qui ab episcopis suis anathematis – divina officia celebrari interdicimus
*cf Sg a 9, Lj a 2-18, Od***a 5***Ex concilio Remensi sub Eugenio papa*Credimus simplicem naturam divinitatis esse – incarnatam esse sed in Filio
*cf Sg a 9, La 2-17, Od***a 6***Decreta et responsa Leonis pape*

Omnibus vobis modis visu et auditu notum esse non dubitamus - in canonibus reperiri poterit

*ID 6.419; above 5.3; Ctp 3.10.50; C 2 q 5 c 19***a 7***Ex concilio Hildernensi [after corr.] cp. x*[]i quis presbiter a plebe illi – ultionis vindictam exercuisse
*ID 6.229; above 5.2***a 8***Pariensi concilio. De illicita excommunicatione*Lex Iustiniani catholici imperatoris quam probat – cogat ex concilio ferre iudicium
*ID 14.21; above 5.124; cf C 24 q 3 c 6**[change of hand]***a 9***Nicholaus papa Radulpho archiepiscopo*

De his qui filiastris suos ad – nostre ne memineris

ID 1.304; cf above 6.126; C 30 q 1 c 6

a 10

Ex decretis Desiderii pape

Deusdedit s. R. e. et apostolice episcopus Gordiano Hispalensis –

Pervenit ad nos diaconus sanctitatis – hoc anathema sit

ID 1.305; cf above 6.127; C 30 q 1 c 1

[ends, fo. 112v, with Arbor consanguinitatis]

Conclusion: Ld (cf Ja, Lm, Oc)

Oc a 1-3 (*ending at foot of fo. 115rb*)

fo. 115va (with change of hand, and no rubric)

Preposito dominisque ac fratribus Aquensibus congregatio sancte Marie sancti Lamberti, saniolem insistere sententiam.

Ex dictis beati Augusti<ni> docemur et instruimur quod omnes cause primitus per auctoritatem ventilande sunt, quibus sint – *ending at foot of fo. 116vb: inobedientes synodus per audientiam dampnet.*

fo. 117ra (after another change of hand)

Honorius episcopus, servus servorum Dei venerabili fratri A. Mogunt' archiepiscopo et apostolice sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem. Pro sollicitudine et diligentia quam circa nos – collatam diligenter intendas.

Somerville, *Archivum* (1972) 346

Venerabili sancte Magunt'¹ ecclesie archiepiscopo Gwal' sancte Ravennatis ecclesie minister, licet indignus, salutem et perpetuam in Christo dilectionem. Visis sanctissime paternitatis vestre litteris, quibus me quamquam invisum – utilitatem in longum conservare dignetur.

cf Codex Udalrici ed. Jaffe no. 245, Somerville ut sup. 344-5 (foot of fo. 117rb; fo. 117v blank

¹ *corr. fr.* Magunt'

Conclusion: Le (cf Ka)

[fo. 123r]

a 1

De compositione sacrilegii et immunitatis

Regum et imperatorum seu et diversorum – sit sacrilegium subiungatur.[fo. 123v]

Tractatus de sacrilegiis et immunitatibus (*ed. Schulte from Coll. Prague I in SAW 57 (1867) 183ff, at 183-4. For the text, which is here a shorter version of the letter-form of the tractate, see now Mordek, Bibl. 1035-6; also in Ka (Mordek in Festschrift Kempf (1983) 196, and esp. n. 34), 183-4*

a 2

Quid sit sacrilegium et in quibus rebus fiat

Sacrilegium est omnis sacre rei violatio. Res autem sacre – leserit canonicè peniteat.

[fo. 126r]

Tractatus *ed. Schulte 184-91 (and 191 n)*

a 3*Si sacerdos in ecclesia dehonesterit*

Ostenso quam leviter et simpliciter prius componebantur – inferior pagina demonstrat.
 Tractatus ed. Schulte 191-2

a 4

In concilio apud Theodonisvillam celebrato ubi infuerunt xxxii episcopi. Astulfus –
 tres menses anathematizet eos. [fo. 127v]

MGH Capit. i no. 176, cf Mordek, Bibl. 133

a 5*Decreta Innocentii pape II*

Statuimus ut si quis symoniace - irritas esse censemus. [fo. 129v, leaving part of leaf blank]

C. Lateran II, qv below, c c 1-30

[apparent change of hand]

a 6*Incipiunt capitula libri nonidecimi*

BD 19 – conscientia confitentis [fo. 159]

a 7*Incipiunt capitula libri vigesimi*

BD 20 – illesa vivere potuerunt [fo. 175v]

a 8

Sermo synodalis qui in singulis synodis parrochianis presbiteris est pronunciandus
 Fratres presbiteri et sacerdotes Domini cooperatores – Deus per infinita secula.

A[men] [fo. 176v]

Admonitio synodalis ed. Schneider in Ordines 430-4, with literature; 'Bavarian' BD (clm 4570 etc. descr. Koeninger in AKKR 1907 393-406) 20.111

a 9*Ex dictis Gregorii*

Omnipotens Deus et si plerumque mutat [corr. fr. mittat] sentenciam – decipiat animam
 illius.

'Bav.' BD 20. 112

a 10*Ex dictis eiusdem*

Nam credimus quia cum carnis vinculo anima nostra fuerit – actibus recipient merita.

'Bav.' BD 20. 113

a 11

Inmunitas sexcentis solidis componatur.

'Bav.' BD 20. 114a

a 12

Sacrilegium novem novigeldis componatur aut si – lxxiibus super altare.

'Bav.' BD 20. 114b

a 13

Scelerosi [*sic*] et in capitalibus viciis que anime – huiusmodi sacramentis implicatus.
'Bav.' *BD 20. 115*

a 14

Ex hac deinceps hora quicquid contra divinam – sanctorum adiuvent patrocina
'Bav.' *BD 20. 116*

a 15

De matrimonii contractione precipimus ut in presentia – oporteat fieri divortium.

a 16

De baptismo precipimus ut duo coniugati non simul – communione sancta suspendantur.

a 17

Qui in criminalibus peccatis se inquinaverunt, id est – communioni restituantur ecclesie.

a 18

De patronis ecclesiarum precipimus ne violentiis – ecclesiasticum beneficium promoveatur. [fo. 177v]

[another change of hand]

a 19

Statuimus ut omnes qui Christiano nomine – corpore alienus inveniatur.

a 20

Ecclesia cum sit domus Dei et oratorium dicatur – officia fiat repositio.

a 21

Qui incendiis et invasionibus ecclesias et cymiterios – canibus devorandi exponantur.

a 22

Idem de pabulariis precipimus quos in Alemannia – nisi permissione episcopi.

a 23

De usucapionibus precipimus ut redditus agrorum – de his etiam habeantur [fo. 178r, *and ends*]

Conclusion Lj**a 1**

◊ uod autem in Epiphania nemo presumat - resurgentis de sepulchro

a 2

Decreta Eugenii pape statuta Remis et promulgata

Qui ab episcopis suis anathematis - ipsum teneri censemus

a 3

Precipimus eciam quod tam episcopi quam clerici – congrua satisfactione relaxent

a 4

Preterea quod a presbiteris nostris prpensori - ecclesiastico beneficio careant

a 5

Ad maiorem autem domus Dei decorem – victura sit recipiatur

a 6

Quia vero continentia et Deo placens – temptaverit observari decernimus

a 7

Divinarum legum manifesta est disciplina – eterne dampnationis incurrunt

a 8

Id etiam annectendum duximus ut nullus in archidiaconum – vel presbiter ordinetur

a 9

Archidiaconi uero decani uel prepositi – predicti concedantur honores

a 10

Precipimus etiam ne conducticiis presbiteris – convenienter valeat sustentari

a 11

Precipimus quoque ut presbiteri clerici et monachi - ipso iustitiam faciat

a 12

Decernimus etiam ut laici ecclesiastica – dimittant iustitiam exercere

a 13

Auctoritate apostolica quoque prohibemus - Christianorum careat sepultura

a 14

Nichilominus etiam presentis scripti - eius mandatum suscipiat

a 15

Hec etiam consona sanctorum patrum diffinitione – fecerit anathema sit

a 16

Innovamus etiam ut si quis malo - iusititie non negamus

a 17

Precipimus etiam ut pro crismatis et olei - irritas esse censemus

a 18

Quia uero sedes apostolica consuevit attenda – celebrari officia prohibemus
for Lj a 2-18 cf LcOdSg

Conclusion Lk

a 1

Quod autem Epiphania nemo presumat baptizare - resurgentes de sepulchro

a 2

Ex genere <> fuit Meroveus - ultimus rex

Lm, before text

fo. ii

Confiteor tibi Domine – cunctis diebus vite mee. Amen [*in two hands later than those of the main text*]

[rubric illegible]

Veniens aliquis ad conversionem de seculo prius ostensa eius voluntate abbati si sibi – indulgenciam consequatur et pacem. Per

[capitula and text of Rule of St Augustine follow, then Ivonian Preface and main text]

Conclusion [cf Lc, Oc]**a 1**

Binocencius papa de virginibus velatis si deviaverint

Item. Que Christo spiritualiter nubant – humanas nuptias transmigrare

BD 8.13 etc; cf Conspectus, 3.215A, Lc a 1, Oc a 1

a 2

Siricius papa. Quod penitens non fiat clericus

Illud quoque nos par fuit providere ut – dudum fiunt vasa vitiorum

BD 19.49 etc; cf Lc a 2, Oc a 2

a 3

Ex epistola Leonis ad Theodorum episcopum

Oportet unumquemque Christianum conscientie sue habere – a fide disced[endo] peccaverunt

cf ALA' 11.153 (= C end of AL 11); cf Lc a 3, Oc a 3

[fos 113r-v originally blank; later scribbles added]

a 4 [fo. 114r]

Christianus aut eum qui se de sacro fonte – gaudio rationem reddant

Ivo, Sermo I end; PL 162.512

De excellentia sacrorum ordinum et vita ordinatorum cuius supra in synodo

Quia Christianam militiam in baptismo professi estis – de die in diem proficiat

Sermo II; ib. 513-9

De significationibus indumentorum sacerdotalium cuius supra in synodo

Quia sanctitas misterii sanctitatem expetit – ista sufficiunt

Sermo III; ib. 519-27

De convenientia veteris et novi testamenti cuius supra

Beneficia que pro solvandorum reconciliationi

Sermo V; ib. 535-62

Sermones VII-XX, VI, XXI-IV (PL 162.562-610) follow

a 5*Co of Westminster 1127**[Councils and Synods I(ii) 745-9, collating this copy as R]**[ending before end of fo. 149rb; remaining texts are in later hands, and are listed in the Royal Catalogue]***Conclusion Ln****a 1***Incipit ordo Remensis ecclesie legendi atque cantandi per revolutum circulum anni Festivitas sancti Andree in Sabbato intrante adventu – et post revertunt.**U. Chevalier, 'Ordo legendi et cantandi Remensis ecclesiae' in Bibliothèque liturgique 7 (1900) 261-305 from this ms, to which Edmund Bishop contributed a detailed description at xxvi-xxxi; see too pl. iv.***a 2***Incipit de coniugio**In primis hominibus fuit coniugium, ibique cepit quod – et vota succurrerint legitima**For this text see Rudolf Weigand, 'Kanonistische Ehe-traktate aus dem 12. Jahrhundert' in MIC Subsidia 4 (1971) 59-79, esp. 59-62. Weigand notes five further copies, and holds that Ln's version is an abbreviation closely related to that in Munich clm 4631***a 3***De corpore Domini**Credendum est unum¹ corpus Christi quod speciali – animalibus caro dividatur***a 4***De caritate²**Aug. in libro de doctrina Christiana hoc modo caritatem diffinivit. Karitas non appetitus animi – terram exivit sonus eorum.***a 5***Nam omnes diligentes Dei predestinati sunt, sed non omnes – Christus in monte fecit.
and ends*

¹ *obsc. corr.*² *in mg.***Conclusion: Oc (cf Ja, Lc, Ld, Lm)****a 1***Innocentius papa. De virginibus velatis si deviaverint**Item que spiritualiter nubunt et a sacerdote - nuptias transmigravit.**cf 3.215A, JaLcLdLm a 1***a 2***Siricius papa. Quod penitens non fiat clericus**Illud quoque nos par fuit providere - fuerunt vasa vitiorum.**cf JaLcLdLm a 2*

a 3*Ex epistola Leonis ad Theodorum episcopum*

Oportet unumquemque Christianum conscientie sue - discedendo peccaverit.

cf JaLcLdLm a 3

ends on fo. 55rb med.

cf Lc (which ends here Explicit, but continues, JaLm (which continue without a break), Ld which continues with changes of hand

Conclusion Ph

[much water damage, and microfilm sometimes largely illegible]

Main text to 8. 134 ends at fo. 102, followed by prologue and capitulatio to all eight books. Then (fo. 107r):

Beda

Celum quidem aereum igne marcescet -/ - lux septem dierum.

Bede, De temporum ratione c. 70 (CC 123B.540)

Item

Aliquos electorum eo igne purgari - tangere nequivit. Utrum autem illo igne urantur - quis predicare auderet?

ibid. 541

Item

Si cerebrum vitiatum est non culpa sua - non ambigimus

cf Coll. of Bordeaux 15.24 as Augustine

Augustinus

Non est putandum quod angelus - cadere non potuisset

Item

Sic locutus est serpens Eve - diabolicum hoc angelicum

Augustine In Genesim xi.29 (PL 34.445)

Item

Non est credibile serpentem intelligere - que non intelligebat

Item

Ad imaginem suam creavit Deus hominem - et similitudinem perdidit

Item

Ut Hebrei affirmant et Ieronimus doctor egregius -/fo. 108r- qua sumptus es

Item

Ideo permisit Deus omnipotens hominem temptari - temptatus non esset

Item

Quid est quod dicit Dominus serpenti - pedes eius abstulerit

Item

Cur serpens callidior dicitur cunctis - calliditatis sue nequitiam

Alcuin in Genesim PL 100.522

Item

Quis fecit diabolum^a? Ipse se ipsum - diabolus factus est.

Augustine, PL 34.219

^a dolum

Item

Cur peccatum suum [?summi] angeli et sociorum - causa infidelitatis subrisit

Item

Propter hoc voluerunt Iacob et Ioseph -ad celum ascensur' sepiliri

Item

Licet as..... ordinari quod inde perdit - illorum illesi remanserunt

Item

Quid est sentiendum de cibo et potu - maximo igne consumitur

Item

Cur sacerdotes non dicunt in collectis - pro nobis ... interpellens

Item

Quid est quod in evangeliis nomen - persone nomen deffert

Augustinus

Si quem cogerit extrema necessitas -/fo. 108v-egare

Item ad

Cu..... - Pharao populum Dei - illi

Item

N..... quos corrigere et - de domo Domini[?]

Qdisciplina domus... - unde angeli ceciderunt

Plures quidem fuere appar..... - sibi angelis. Sic veniet quemadmodum ... euntem ad celum

Explicit

De coniugiis tractandis. Prius sunt videnda illa tria bona coniugii -///fo. 110 - Fidem vero coniugii nullomodo negligere potest, et si aliam duxerit necessario

cf G. Fransen, 'Varia ex manuscriptis', Traditio 21 (1965) 517 noting this ms; cf too Valenciennes, BM 62 (55). fos 1-7

<http://www.valenciennes.fr/bib/fondsvirtuels/microfilms/Notices%20Molinier/notice0062.asp>

fo. 110v [*in another hand*] Arbor consanguinitatis

The last fos, 111-112 appear unrelated in hand and content

Conclusion Pk**a 1***Sententia Iheronimi*

Quodcumque ligaveris super terram erat ligatum – vult tangere sordes

a 2*In epistola ad Romanos libro ii Orig[enis]*

Si omnis homo mendax est erit et ipse <David in mg.> - [ms badly rubbed, and microfilm illegible]

[*Lacuna*]

a 3

Incipiunt capitula libri huius. Augustinus adversus hereticos de dispensatione. Infra idem. Infra – Eiusdem ad Gennadium presbiterum et archimandritam. Et infra. Infra. Item. Item. Item. Prima pars, ii, iii, iiiii, v, vi, vii, viii. Incipit liber primus. [] carnatione Domini – Ex penitentiali Theodori cp. xiiii [*complete capitulatio to 1.1-122*] Incipit lib. II. Ambrosius in libro de catezizandis rudibus [*1.123, qv*] - Ex concilio Aurelianensi cp. viii [*1.162*]. Explicit Liber II. Incipit Liber III. Quid est ecclesia, quid catholica – Quod nemo ieiunando vel prandendo discipet a bonis inter quis versatur [*2.1-195*]. Quomodo et a quibus personis facienda sit electio summi pontificis. Nicholai decretis cp. 1 – Ex concilio Rotomagensi cp. iii [*3.1-215*]. De primatu Romane ecclesie et de iure primatum et metropolitanorum atque episcoporum et de ordinatione eorum et de sublimitate episcopali – Eleutherius papa xii loco succedens a Petro apostolo in i decr' [*4.1-136, with short lacuna following*] Ex concilio Hilerdensi cap. v – Ex decretis Gelasii pape cp. ii [*5.2-136, with lacuna following*]. Ex concilio Hilerdensi cp. iii – Ex decretis Gregorii iunioris [*6.2-129, with lacuna following*] Ex dictis Augustini – Isidorus de vii gradibus consanguinitatis [*7.2-90*]. Aug' in epistola ad Publicolanum – Aug' in nono psalmo [*8. 1.134*]

a 4*[]ratio ad furtum probandum*

[]omine Deus Ihesu Christe ayoc ayoc ayoc, qui adstas [?] semper in celis – manifesta omnipotens Deus qui vivis et regnas in secula seculorum Amen. Postea dabis ei de pane et formatico quod pensat solidos iii aut denarios viiii, et iurent homines de furto illo super sanctos, et postea dices: In nomine P. et F. et Spiritu sancti, Accipe secundum verba tua.

cf *Formulae ed. Zeumer (MGH Leges in 4o v 1886) Ordo 31, 634.*

a 5

[]ugienda sunt omnibus modis et abscidenda, langor a corpore – se otio relinquendos

[*ms damaged in mid-text*]

Jerome, Liber tertius adversus libros Rufini, CCL 79 para. 39 1.40

a 6

[]irgo Dei mater et filia que cum viri – qui confringet mortis repacula.

a 7

[]ecernenti mentis arbitrio quenam esset hec salutatio – ex carnis tractamus actibus.

a 8

[two illegible lines of new text follow, and then a lacuna for rest of column]

a 9

Augustinus utrum sub figura [after corr.] an sub veritate hoc misterium calicis fiat sacramentum

[]eritas ait, Caro mea vere est cibus – et incorruptionem reparatur [ms much damaged in mid-text]

Conclusion Po[PtTd]Vo (based on Vo fos 181-90v)

a 1

Ex concil' Turonensi¹ cap. xix²

Quorum fides, vita et libertas nescitur, non possunt sacerdotes accusare nec viles personas nisi in propria causa.

¹ corr. fr. Toletano Vo

² cii Po

XP 5. 11. 3. 2

a 2

Ex concil' Cathaginensi cp. xix

Illud placuit ut agere accusator – asserere noluerit

XP 5. 11. 4. 1

a 3

Ex decr' Felicis pape

Si accusatorum persone in iudicio episcoporum culpabiles – ecclesiasticas voluerint

XP 5. 11. 4. 2

a 4

Ex concilio Affricano cp. xcvi¹

Item placuit ut omnes servi vel proprii – licentia non neganda

¹ Ex concil. Cartag. c. 19 Po (cf c a 2)

XP 5.12. 1

a 5¹

Ex tertia actione Ephesini concilii

Sancta synodus que per gratiam Dei congregata – et apud eam congregari.

¹ om. Po

a 6

Item ex epistola eiusdem ad papam Celestinum.

Nos igitur merito indignati post terciam vocationem – dilectissime et desiderantissime. Subscripterunt vero deinceps omnes episcopi nominatim.

AL 3.114c

a 7¹

Symachus papa. De inuasoribus, petitoribus, largitoribus rerum ecclesiarum
 Quicumque res ecclesiasticas confiscare [corr. fr. confisicare Vo] an competere –
 pauperum derelicta dispergit

¹ om. Po

cf Ctp 1.48.10b, ID 3.182b; C 12 q 2 c 21b

a 8

Fabianus papa

Singulis festiuitatibus Pasche novum crisma confitatur – sanctis ecclesiis
 concremetur.

XP 1.33.01

a 9

Ex sermone synodali

Crisma semper sub sera sit an¹ sub sigillo, propter quosdam infideles

¹ aut Po

XP 1.33.2.01

a 10

Urbanus II in concilio Clarumontensi

Illud quoque precipimus ut pro chrismate et bapismate et sepultura nichil¹ exigatur.

¹ unquam *add.* Po

XP 1.33.3.2

a 11

Ex epistola Melchiadis pape

Bapismus et¹ inpositio manus duo sunt sacramenta – bapismate non saluat

¹ om. Po

XP 1.39.1.1

a 12

Gg Ianuario Karalitano

Pervenit ad nos quosdam scandalizatos fuisse quod presbiteros – tangere debeant
 concedimus.

XP 1.40.1.4

a 13

Ex concil' Remensi

Episcopo licet in campo si necesse fuerit confirmare.

XP 1. 41. 1

a 14

Ex concilio Magontiensi

Precipimus ut accipiendum per manus impositionem – per omnia obediatur

XP 1.41.2

a 15*Ex concil' Gerundensi cp vi*

Ut institutiones missarum sicut in metropolitana – consuetudo servetur

*XP 1.46.2***a 16***Ex concilio Agathensi*

Misse conventionaliter non cantentur neque pro divinatione

*XP 1.46.3***a 17***Pius papa*

Presbiteri qui a demonibus vel variis passionibus vexantur sacra misteria non celebrent.

*XP 1.47.3.2***a 18***Pergamus episcopus Leoni ymperatori*

Nullus sacerdos ad ministrandum supernis sacramentis deterior est angelo

*XP 1.49.1.3***a 19***Augustinus ad clerum*

Dominus fideles suos securos facit etiam – faciunt facere nolite.

*XP 1.49.1.4***a 20***Ex concil' Triburiensi¹*Quicumque clericus an² in bello – tamen non priventur.

¹ no insc. from here until a 35 Po² aut Po*XP 1.54.1.1***a 21***Ex concil' Bracharensi*

Placuit ut hi qui sibi ipsis voluntarie – suis sceleribus puniuntur.

*XP 1.54.1.2***a 22***Clemens papa*

Si quis vexatur a diabolo et nesciens semet ipsum occiderit licet pro eo orare.

*XP 1.54.2.1***a 23***Ex concil' Tribur'*

Fures et latrones si in furando – non negamus.

*XP 1.54.2.2***a 24***Pius papa*

Penitentes non debent communicare ante consummationem penitentiae.

XP 1.54.3.1

a 25*Ex concil' Cart'*

Diachonus presente presbitero Eucharistiam corporis – iussus eroget.

*XP 1.55.4.2***a 26***Aug'*

Cum animus nullo consensionis turpitudine – vulnere deputatur.

*XP 1.57.3.2***a 27***Syxtus papa*

Sacra vasa quecumque sunt humanis – Domino puniantur.

*XP 1.59.3***a 28***Ex concil' Avernnensi cp. v*

Licitum sit episcopis presentibus presbiteris – indiguerint erogare.

*XP 1.60.2.1***a 29***Ex concil' Garmati. Ex parte secunda*

Quecumque voluerit in sua potestate ecclesiam – ecclesias persolvantur.

*XP 2.2.1***a 30***Ex concil' Agathensi cp. viii*

Cellulas novas autem congregatis unculas monachorum absque episcopi notitia prohibemus institui.

*XP 2.2.2.1***a 31***Ex concil' Cabillonensi*

Nonnulli ex coepiscopis nostris in querimoniam – communionem privetur.

*XP 2.2.2.2***a 32***Ex concilio Agripinensi cp. v*

De ecclesiis seu sanctis noviter sine – canonica auctoritate

*XP 2.2.3***a 33***Ex concil' Meldensi cp. vii*

Iuxta synodalia precepta decrevimus ut nullus – satisfactionem privetur

*XP 2.4.1.7***a 34***Ex decr' Fabiani pape*

Decernimus ut in omnibus dominicis diebus – peccatorum facibus liberentur

*XP 2.6.1***a 35***Ex concil' Aurelianensis episcopi cp. vii*

Omnia que Deo offeruntur consecrata habeantur – earum est offeruntur
XP 2.6.2

a 36

Gelasius papa¹

Hic qui dederit vel acceperit oblationes – anathema sit

¹ Gel. papa Vo; Ex eodem concil' cap. octavo Po
XP 2.7.1.2

a 37

Ex eodem concil' cp. viii¹

Laicus quamvis religiosus et potentibus – commissa docetur

¹ Ex – viii Vo; Gelasius papa Po
XP 2.7.2.1

a 38

Ex concil' Nannetensi cp. vi

Instituendi sunt presbiteri pariterque amonendi – dampna passuros
XP 2.8.2.3 (var.)

a 39

Alexander papa

Aecclesia que per paccionem precii claruerit – ecclesia habeatur
XP 2.9.2.2

a 40

Augustinus

Quibus peccata dimissa non sunt a sacris – temeritatis accuset
XP 2.14.2

a 41

Ex concil' Arelatensi cp. i

Item dum¹ ad celebrandam missam – accipiat sacerdotis

¹ cum Po
XP 2.22.1

a 42

Ex concil' Remensi cp. iii

Statutum est ut unaque que¹ suum presbiterum – episcopo permiserit²

¹ ecclesia Po
² prom- Po
XP 2.24.2

a 43

Ex concil' Agatensi cp. i

Nulli presbiterorum annua tantummodo ecclesie alicuius cura committatur
XP 2.25.2

a 44

Ex dictis Aug'

In oratorio potest¹ orandi et psallendi Deo cultum penitus nichil agatur – impensa concordent

¹ preter Po
XP 2.29.3

a 45

Greg' cp.¹ vii

Decimas in usum quas² pietatis concessas – periculum incurrere

¹ papa Po
² quas in usum Po
XP 2.31.1

a 46

Urbanus II in concil' Romano

Nullus laicus decimas suas aut ecclesiam – offerendum est offeratur.

XP 2.32.1

a 47

Ex concilio Toletano¹

Prebendum est a sacerdotibus vite solatium – usu percipiant

¹ cap. add. Po
XP 2.34.2

a 47a¹

Ex concilio Agatensi capl'

Post triginta annos diversarum omnium – prescriptio subiecta summoneat

¹ add. Po

XP 2.35.3

a 48

Ex concilio Triburiensi cp. xxx

Si quis contumax vel superbus timorem – invicta permaneat

XP 2.41.3.2 (*insc. is from previous canon*)

a 49

Gregorius ad Constantinam reginam

Cum seculi leges percipiant si quis – quadruplum restitueret

XP 2.41.3.3

a 50

Gregorius

Nulli fas est retributionem expectare premiorum pro culpa

XP 2.41.3.5

a 51

Ex concil' Chartaginensi V cp. iii¹

Placuit etiam ut res ecclesie nemo – venditor teneatur

¹ V Cart. cap. iii Po
XP 2.45.1.8

a 52*Ex eodem concilio cap. lvi*

In venditionibus quas abbates facere presumunt – ocio potiantur

*XP 2.45.1.9***a 53***Ex concil' Agatensi cp. xlv*

Terrulas aut vineolas exiguas ecclesie – habeat potestatem

*XP 2.45.1.10***a 54***Ex concil' Toletano cp. iiii*

Si quis clericorum agella vel – largiri voluerit

*XP 2.47.1.4***a 55***Urbanus II in concil' Claromontensi¹*

Ut nullus Christianus a capite ieiunii usque ad Pascha carnem comedat

¹ no insc. Po, which treats text as rubric to next cap.*XP 2.57.1.3***a 56***Urbanus II in concil' Claromontensi¹*

Primum quattuor temporum semper fiet – eiusdem excepta

¹ no insc. Po*XP 2.57.2.3***a 57***Ex concil' Aurelianensi cp. i*

Presbiteri cum sacras festivitates populo – omnimodis servare moneant

*XP 2.57.5***a 58***Urbanus II in concil' Clarm'*Ut in sabbato sancto pertrahatur¹ ieiunium circa noctem

¹ prot- Po*XP 2.58.2***a 59***Ex concil' Laodicensi cp. vi¹*Ideo² non oporteat in quadragesime – venerari ieiunio

¹ v Po² Quod Po*XP 2.59.1***a 60***Ex decr' Eusebii pape cp. x*

Ut ieiunia a sacerdotibus in ecclesia constituta – non solvantur.

XP 2.59.2.2

a 61

Symachus papa

Si quis presbiter aut diaconus aut clericus papa – communione privetur.

XP 3.2.2

a 62

Greg' papa cp.[om. Po] vii

Qui ordines transiliunt suspendantur ab offitio - quos omiserunt [corr. fr. commiserunt].

XP 3.3.2

a 63

Ex concil' Bracharensi cp. i

Non licet populo electionem facere per se – edoctus sit.

XP 3.4.2.7

a 64

Ex concil' Antiocheno cp. xxiii

Episcopum morientem non debere sibi eligere – priore eligatur.

XP 3.6.1.1

a 65

Greg' Mariniano archiepiscopo Ravenne

Hortamur fraternitatem vestram ut in Ariminensi – valeat peragere.

XP 3.6.2.2

a 66

Ex libro pontificali

Bonifacius papa constituit sub anathemate – sibi sacerdotem.

XP 3.8.1.3

a 67

Gelasius papa

Si quis religiosus pro necessitate cogitur – fit [sit Po] presbiter

XP 3.13.3.7

a 68

Urbanus II in concil' Clarm'

Nulli clerico liceat deinceps in duabus – habere non possit

XP 3.24.2.2

a 69

Ex concil' Milevitano cp. xiiii

Deinde placuit ut quicumque deinceps – anterioribus oriatur

XP 3.25.2.3

a 70

Leo papa Anastasio Tessalonicensi

In evocandis ad te episcopis – venire sufficit [-iat Po]

XP 4.4.2.2

a 71*Ex concil' Ant' cp xxii [xxi Po]*

Episcopus alienam civitatem que non est – regionis episcopi.

*XP 4.9.2***a 72***Gregorius*

Episcopus hostilitate expulsus transeat ad ecclesiam – revocatus fuerit.

*XP 4.10.3***a 73***Ex concil' Cart' cp. xi*

Episcopi vel presbiteri si causa visitande – consecrandam invitentur.

*XP 4.11.1.2***a 74***Ex concil' Rothomagensi*

Ignoti [Ingnoti Vo] episcopi vel presbiteri undecumque – ecclesiasticum ministerium.

*XP 4.11.2***a 75***Ex concilio Arausico [Aurasico Po] cp. iii*

Statuimus ut non tantum dominicis – non fastidiant

*XP 4.13.1.1***a 76***Ex decr' Anacleti pape*

In sollempnioribus diebus epistopi aut septem – liminibus noluerint

*XP 4.13.2***a 77***Ex concil' Cart'*

In ecclesia in conspectu presbiterorum episcopus sublimior sedeat

*XP 4.14.1.1***a 78***Ex concil' Remensi [cap. xi add. Po]*

Ut episcopi sermones et omelias – predicare studeant

*XP 4.14.2***a 79***Greg' papa [om. Po]*

Si quis venerit contra decretum episcopi ab ecclesia abiciatur.

*XP 4.14.5.2***a 80***Ex concil' Spalensi cp. iiiii*

Ut singulis annis unusquisque episcopus – agere studeat.

XP 4.15.2.1

a 81*Ex concil' Toletano cp v*

Cum episcopus suam diocesim visitat – licentiam habeat

*XP 4.16.4***a 82***Ex concil' Bracharensi cp. ii*

Placuit nobis atque convenit ut episcopi – debent ignaros

*XP 4.17.2.1***a 83***Gregorius VII cp. viiii*

Si quis episcopus fornicationem presbiterorum – offitio suspendatur

*XP 4.17.2.2***a 84***Ex concil' Magonenci cp. iii*

Ut unusquisque presbiter per singulos annos – ministerii sui.

*XP 4.17.2.3***a 85***Ex decr' Eutitiani pape cp. ix*

Episcopus in sinodo residens post congruam – sacramento constringat.

*XP 4.18.1.1***a 86***Ex eodem*

Amodo in antea quicquid nosti – Deus adiuvet et iste sanctorum reliquie.

*XP 4.18.1.2***a 87***Ex decr' Eutitiani pape*

Istud sacramentum quod iste iuravit – Deus adiuvet.

*XP 4.18.1.3***a 88***Ex concil' Magonti¹ cp. vi*

In sancto concilio decretum est – periculo subiacebunt

¹ -siensi Po*XP 4.18.2***a 89***Ex concil' Calcidonensi [corr. fr. Magontiens'] cp. vi¹*

Placet omnes episcopos echnomos de proprio – subiaceat regulis

¹ xxv Po*XP 4.19.1.2*

a 90*Ex decr' Bonifatii pape*Non liceat episcopo manibus suis aliquem – esse debet a sacerdote¹

¹ a sac. esse deb. Po
XP 4.19.3.1

a 91*Ex concil' Agatensi cp. iii¹*

Si quis in aliquo ecclesiastico gradu – emendaverit deponatur

¹ ii Po
XP 4.19.4

a 92*Ex concil' Cart' cp. xvi¹*

Episcopus gubernationem viduarum et pupillorum – archidiaconem agat

¹ xxi Po
XP 4.20.1.1

a 93*Ex eodem concil' cp. xx*

Episcopus nullam rei familiaris curam – tantummodo vacet

XP 4.20.2

a 94*Ex concil' Cartaginensis cp. viii*

Ut si quis quemlibet expoliaverit et admonente – reddiderit excommunicetur

XP 4.21.3.2

a 95*Ex concil' Rome celebrata, Paschali II presidente*

Quicumque res naufragorum diripiunt ut raptores – limibus excludantur

XP 4.21.3.4

a 96*Ex concil' Rothomagensi cp. vi*

Ut non liceat episcopo principalem – magis frequentare

XP 4.22.1.1

a 97*Ex canonibus apostolorum titulo xliii*Si quis episcopus an¹ aliquis ordinatus – an² deponatur

¹ aut Po
² aut Po
XP 4.23.1.2

a 98*Ex concil' Clarm' Urbano II papa presidente*

Ne episcopus vel sacerdos regi – fidelitatem faciat.

XP 4.25.1

a 99

Ex eodem concilio

Ut nullus presbiter capellanus alicuius – episcopi sui.

XP 4.25.2.2

a 100

Ex decr' Fabiani pape

Si quis contristatus noluerit reconciliari – satisfactionem recipiat.

XP 4.25.3.3

a 101

Ex epistola Lucii pape

In hac Romana sede constitutum habemus – testimonium bonum.

XP 4.26.2

a 102

Ex concil' Calcedonensi cp. xxi

Non licet clericis post mortem – proprio gradu

XP 4.28.3

a 103

Ex concil' Clarm' Urbani pape II¹ presidente celebrato

Ne aliquis laicus res episcoporum – episcopis fiat

¹ II pape Po

XP 4.28.4.1

a 104

Alexander papa

Precipimus ut per laicos nullo modo – nec pretio

XP 4.29.3.1

a 105

Ex concil' Toletano cp. xxi

Si quis iudicium an actorum clericum – efficiatur extraneus

XP 4.30.3

a 106

Ex decr' Clementis pape

Clericus solus non eat ad tabernaculum – ecclesie arceatur

XP 4.32.2.2

a 107

Ex concil' Arel' cp. iiii

Si quis clericorum suspensionem adversam – canonum serventur

XP 4.32.3

a 108*Ex concil' Toletano¹*

Altare episcopus vel archidiaconus si – uterque anathema sit

¹ cap. *add. Po*
*XP 4.33.4.2***a 109***Ex concil' Affrican' cp. iiiii*

Clericus victum et vestitum sibi – detrimento preparet

*XP 4.34.2***a 110***Ex concil' Carthaginensi cp. xxv*Ut clerici edendi vel bibendi – causa¹ compulsi

¹ necessitate Po
*XP 4.35.1***a 111***Ex epistola Leonis pape¹*

Quibus licentia uxores ducendi non – evitent convivia

¹ cap. x *add. Po**XP 4.35.2***a 112***Ex concilio Agathensi cp. xx*

Clerici qui comam nutriunt ab archidiacono – non liceat

*XP 4.36.2.1***a 113***Ex concil' Meldensi cp. xviii*Quicumque clerici armati inceserint degradentur – an¹ huiusmodi

¹ aut Po
*XP 4.37.1.2***a 114***Ex concilio Calcidonensi*

Conspirationis crimen quia et ab – penitus abiciantur

*XP 4.37.5.3***a 115***Ex concil' Cartag' cp. xii*

Non oportet clericos vel laicos – Deo referre

*XP 4.40.4***a 116***Ex concil' Cartag' cp. li*

Clericus qui absque corpusculi sui – privatus excommunicetur

XP 4.41.1.4

a 117

Ex epistola Leonis pape

Hoc specialiter statuimus ut preter – nomine gloriatur

XP 4.44.1.2

a 118

Ex concil' Cathaginensi cp. xxiii

Sacerdote in ecclesia verbum faciente – necessitate excommunicetur

XP 4.44.2

a 119

Ex decr' Martini pape cp. vi

Quicumque presbiter in provintia propria – bapismo moritur deponatur

XP 4.48.1.1

a 120

¹*Epistola Clementis ad Iacobum*

Nullus presbiter aliquid agat in parrochia episcopi sine ipsius licentia

¹ Ex *add.* Po

XP 4.48.3

a 121

Ex concil' Triburiensi cp. xiiii¹

Si quisquam ex gradu ecclesiastico – de sanctimonialibus

¹ xiiii Po

XP 4.49.2

a 122

Item ex concil' Agathensi cp. l

Si quis episcopus presbiter an¹ diachonus capitale – communionem accipiant

¹ aut Po

XP 4.50.2.1

a 123

Leo papa Marciano augusto

Privilegia enim ecclesiarum sanctorum patrum canonibus – novitate mutari.

XP 5.1.2.1

a 124

Greg' papa VII Manasse Remensi archiepiscopo

An¹ id quod de privilegio dicitis – ecclesie proficere

¹ Ad Po

XP 5.1.2.2

a 125

Zosimus papa

Contra statuta patrum concedere aliquid – sanxere reverentiam
XP 5.3.1

a 126

Ex corpore canonum

Licet subditos prelatos suos si in aliquo – concedere de se
XP 5.8.5.3

a 127

Ex concil' Gormaciensi¹

Eius qui frequenter litigat et – nemo accipiat

¹ Wormatiensi Po
XP 5.10.3.16

a 128

Adrianus papa

Qui in alterius famam in publico – causam incurrat
XP 5.11.1

a 129

Ex concil' Cartag' cp. xviii

Illud placuit ut cum agere – asserere voluerit
XP 5.11.4.1

a 130

Ex decr' Marcelli¹ pape

Iniustum iudicium et definitio iniusta – non valeat
XP 5.19.1.2 (pt)

a 131

Sozomenus in ecclesiastica ystoria

Indicium maximum reverentie pii principis – terminos esse² synodales
XP 5.21.2.2

a 132

Anacletus papa

Unaqueque provincia iuxta ecclesiasticas et – et liberetur
XP 5.21.2.1

a 133

Gregorius

Si quis episcopus dampnatus a synodo – communicare temptaverint
XP 5.29.1.2

a 134

Ex decr' Leonis pape

Non in aliqua disceptatione pie – apostolicis consonare
XP 5.30.1.1

¹ Marcellini Po
² esse term. Po

a 135*Ex epistola Innocentii pape*

Grave non oportet videri cuius – penitentia condempnatur
XP 5.30.2

a 136*Ex concil' Meldensi cp. iii*

De his qui infra parrochiam benefitium – plenitur emendent
XP 6.9.2

a 137*Ex decr' Honorii pape cp. xi*

Cure sit omnibus episcopis excommunicatorum – omnibus auferatur
XP 6.11.2

a 138*Augustinus in sermone de verbis Domini*

A malis semper corde se – insultanter arguatis
XP 6.19.2 4

a 139*Gregorius*

Sententia pastoris semper timenda est sive iusta sive iniusta
XP 6.21.1.1

a 140*Ex epistola Calixti pape*

Nemo alterius parrochianum iudicare an³ – periculo subiacebit
XP 6.23.2.1

a 141*Ex concil' apud Compendium⁴ v*

Placuit etiam pro communi utilitate – episcopus excommunicaverit
XP 6.23.2.2

For Vo from here on see below. Po fo. 179v continues:

a 142

Ivo Dei gratia Carnotensis ecclesie minister P. venerabili Cluniac' abbati in regimine sibi commisso placere summo rectori. Quesivit a parvitate mea prudens diligentia vestra – inspiratione dicere valuerit

PL 162.233-4, Ivo Ep. 231; cf Fb a 2 above

a 143

Greci et Latini cum fidelibus Hebreis pariter – debere corpus Christi representari
cf Fb a 1 above

³ aut Po

⁴ cap. add. Po

a 144

Adrianus papa Romam venire Karolum regem ad defendendum – suppliciis feriri
8. 135-6 above

a 145

Aug' ad Iulianum

Que se non continent nubant antequam Deo voveant. – adulteriis esse peiores
cf Ca a 1, Fb a 9 above, Vc a 3 below

a 146

Innocentius

Heretici cum a fide catholica desisterent – acceperunt amiserunt
cf Ca a 2

a 147

Gregorius

Illi qui in diebus cotidianis tres - hoc facere comprobantur
cf Ca a 3

a 148

Aug'

Hereticus est qui non sequitur catholicam – minime defensatur opprimitur
for Hereticus est – veritatem (no. a 151 below) cf Ca a 4, Caes. 14. 6

a 149

Idem

Committre est non solum mala scienter – facta non persequi
cf Ashburnham 1554 no. 16

a 150

Iher'

Quicumque sacram scripturam aliter interpretatur – que peiora sunt
ib. no. 17; Jerome, PL 26.445

a 151

Apollinaris, Valentinus, Manicheus, nullus horum in Christo humane carnis credit veritatem.

a 152

§ Si quis episcopus per pecunias fecerit – quam pecuniis adquisivit. Si quis vero mediator tam turpibus et nefandis – monachus anathemati subiaceat.

C. Chalcedon c 2 (vers. Dion.) cf Ca a 5 above

a 153

Gregorius

Decrevit sanctum magnumque concilium nullum deinceps - sollicitudinem habere precipiat.

Ib. Ca a 6

a 154

In conc' Affrice

Item placuit ut quicumque clerici vel diaconi pro necessitatibus ecclesiarum – numerentur in gradu suo <lacuna> recedere noluerunt
cf Ca a 7

a 155

Cartag' c' c' vi

Placuit ut quicumque in ecclesia semel eligitur ab alia ecclesia non teneatur ad clericatum.
cf Ca a 8

a 156

Cartiginenes concil' quinto. [Horum qui pauperes opprimunt dona a sacerdotibus refutanda]⁵

Sacerdos penitentiam⁶ imploranti absque persone receptione – tardius recipiantur.
cf Ca a 9-10

a 157

§ Clericus quamlibet verbo eruditus dicitur – et litteras discant. § Clericum scurrilem et verbis turpibus ioculatorem – offitio retrahendum
cf Ca a 11

a 158

Greg'

Inutile et valde laboriosum est hominem litterarum – expedit se obligare
cf Ca a 12

a 159

Leo papa

Illud volumus custodiri ut cum festivior sollempnitas – diei parte convenerint.

§ []lexander episcopus, servus servorum Dei, omnibus episcopis et clericis necnon iudicibus per Italiam constitutis. Ad sedem apostolicam perlata est questio noviter exorta – noverit se iugulandum
cf Ca a 13-4

a 160

Augustinus contra Parm'

Excommunicationem semper debet precedere qualiscumque – ut satisfaciat ecclesie
cf EgLg a 1 above

a 161

Ex dictis Gregorii pape cpl' v

De ecclesiis que inter coheredes sunt – inde auferre velit
BD 3.41; cf EgLg a 3

a 162

Ex conc' Triburiensi cpl' xx

Si plures heredes de communi – et unde vivat
BD 3.40; cf EgLg a 2

⁵ Horum – refut. in smaller hand; cf Ca above no. a 9, as independent canon. Further text (not legible in mf) in gutter

⁶ corr. fr. penitentes Po

a 163*Ex concilio Toletano cpl' v*

Cum episcopus suam diocesim visitat nulli – remorandi licentiam habeat

*BD 1.86; cf EgLg a 4***a 164***Ex eodem cpl' vi*

Si episcopus vel languore detentus aut aliis – ministrantium vitam inquirant

*BD 1. 87; cf EgLg a 5***a 165***Ex conc' Triburiensi c' xxiii cui interfuit Arnulfus rex*

Sancto concilio allatum est quod quidam - facere presumpserit anathema sit

*BD 2.206; EgLg a 6**[Ends]***Conclusion. Pq***Ieronimus*

Dominus noster Ihesus Christus voluit non solum - imitari debemus

Pol. 2.31.34

Tres sunt institutiones coniugii - infirmitate defectu membrorum et fragilitate

Conclusion. <Pr>Vm**a 1***De Priscillianistis qui se ab esu carniū subtrahunt. Ex epistola pape Vigiliū ad Profuturum episcopum*

De Priscillianistis qui se ab esu carniū - in nostra societate recipimus

*PL 130.1075-6; cf Be after 5.76***a 2***Siricius*

Qui in vino propria necessitate urgente baptizati - firmiter maneat

*Vat. lat. 4977, part II no. 303***a 3***I. c. ecclesie episcopus*

De motione altaris vel parietum ecclesie - procul dubio destituitur

*Ivo ep. 80, PL 162.101***a 4***Dec' Urbani pape Nema's' concil'*

Quia monachorum quidam ius suum - sua iura servantur

*C. Nimes c. 1 (cf Kuttner and Somerville, Tijds. voor Rechtsg. 38 (1970) 178 n. 13); Caes. II Appendix (as Clermont)***a 5**

Ex concilio Bonifacii Magonensis episcopi et legati Romani, auctoritate Zacharie pape confirmato

Sanctum est ut sine auctoritate vel consensu - ab ecclesia removeatur

a 6

Clemens in tertia [?] epistola

Cunctis fidelibus et summopere presbiteris et diaconibus - eo inconsulto nichil

Ctp. 1.1.21; ID 6.90

a 7

Ex concilio Antiocheno

Si contigerit episcopum migrare de seculo - obitum maledictionibus ingravetur

Coll. Lanf. B 7 23b; Coll XII 1.205; 9L(Vat. 1349) 2.88; AL (V) 5.86; Ctp 2.6.18; Caes. 7.77

a 8

Ex concilio Trecae habito a Iohanne papa celebrato

Sunt quidam qui decimas suas date - proprii episcopi decretum

Ralph of Bourges, Capitula c. 21 (MGH Cap. Episc. 1.250)

a 9

Aug' in epistola ad Sellicum clxviii

Non debemus consuetudinem sermonis humane - potest imperita scientia

Aug. ep. 196, CSEL 57. 227-8

a 10

I. c. episcopus in epistola Hugoni Lugdunensi archiepiscopo directa

Nunc vero specialiter ad hoc intendit stilus meus - quo semel cessit

Ivo ep. 60, PL 162.74-5

a 11

Pascalis episcopus s.s. Dei venerabili fratri et coepiscopo Anselmo Canturiorum.

Nuper in synodo apud Lateranense consistorium - vitam procuretur eternam

JL 5908; EA 222; cf Blumenthal BMCL 10 (1980) 18. This and the next letter of Paschal are included in a number of copies of Ivo's letters.

a 12

Idem eidem in alia epistola

Dolemus autem quia cum fratres nostros coepiscopos legatos - spirituali gladio feriuntur

JL 5828; EA 281; Blumenthal ut sup.

a 13

I. c. episcopus Lugdun' archiepiscopo

Quod scripsistis Senonensem electum investituram episcopatus de manu regis accepisse - hec domus mea est

Ivo ep. 60, PL 162.73

a 14

I. c. episcopus Leudoni fratri et cumpresbitero^a

Sunt qui dicunt quascumque personas etiam sacrum ordinem - sine macula et ruga

^a *after corr. Vn*

Ivo ep. 63, PL 162.81

a 15

De ordinatione presbiteri vel diaconi ut sabbato sancto celebretur, id est die dominico Leonis pape ad Dioscurum episcopum Alexandrie

Quod ergo a patribus nostris propensiore cura novimus - omnia dona gratiarum
XIIP 2.3; 5L13 1.55.2; 9L (Vat. 1349) 1.134; (Ctp 1.43. 40 differs widely); cf D 75 c 4 for beginning

a 16

De penitentibus quo ordine debent remanere. Martinus papa

Penitens tantum si necessitas aut usus exegerit inter - fuerit altario reconciliatus
5L13 1.62; 9L (Vat. 1349) 6.9.14; Ctp 2.53.23; cf D 50 c 68 (var.)

a 17

Idem

Lector si viduam uxorem acceperit, in lectoratu permaneat - Similiter qui bigamus fuerit

XIIP 2.90; 5L13 1.72; 9L (Vat. 1349) 1.169; Ctp 2.53.43; D 34 c 18

a 18

Ex concilio Cartaginensi

Neque permittendum est ut rebaptizati ad clericatus gradum promoveantur
(Full text of this canon widespread); cf D 50 c 65

a 19

Ex concilio Toletano. Determinatio qui penitentes ordinari debent vel non debeant
 Hi qui in discrimine constituti penitentiam accipiunt nulla manifesta - confessione propria notaverunt

XIIP 2.68; 5L13 1.61; 9L (Vat. 1349) 1.159

a 20

Ex synodo Septimana habita apud Avernam ita

In ecclesiis ubi monachi habitant populus per monachum non regatur - vite sue conversatio pendeat

9L 9.2, XP 3.54.3.2 (both as Clermont)

a 21

I. c. episcopus Eudoni Normannie dapifero

Quesivit a me dilectio tua utrum contra eum qui ante - infames persone admittuntur. Beda presbiter. Omnis peccator preter simoniacum missam cantare - Maledicam benedictionibus vestris

Ivo ep. 27, PL 162.38-40 to admittuntur; for end see below

a 22

Contra<ria> sententia. I. c. Bernardo maioris monasterii abbati

Constat sanctitatem sacramentorum in perversis hominibus - si non det suum sed Dei
Ivo ep. 73, PL 162.93

a 23

Ex decretis Silvestri pape

Si quis presbiter adulterium perpetraverit si depalatum est - gradus usque ad ultimum
cf Caes. II 15.87 as Boniface

a 24

I. c. cuidam abbati

Audivi a fratri tuo quod exteriorum tribulationum crebra infestatio - professioni nullatenus adversaris

Ivo ep. 26, PL 162.38

a 25

I. c. Bernardo de benedictione abbatis

Quid ergo est disceptandum de benedictione abbatis a quocumque episcopo eam fuerit - oportunum fuerit exhibere in opere

Ivo ep. 73, PL 162.94

a 26

Aug' in epistola ad clerum et seniores ciii

Simpliciter fateor caritati vestre coram Domino Deo nostro - sordidus sordescat adhuc

Aug. ep. 78, CSEL 34. 344-5; Trip. 2.50.38 has beginning only

a 27

Aug' ad Eusebium c. xxx

In aliis civitatibus tantum agimus quod ad ecclesiam - fratres et consacerdotes nostri

Aug. ep. 34, CSEL 34.26; cf Be in Conspectus above, 4.26A

a 28

I. c. ecclesie minister Iohanni eadem gratia Aurelianensi episcopo salutem

De presbitero qui in statua feminea sacramenta ecclesiastica prophanavit - nulla excusat ignorantia

Ivo ep. 162, PL 162.166-7; cf Be in Conspectus above, 4.135A

a 29

Item Hicmarus Remorum episcopus ac plebis Dei famulis dilecto fratri et venerabili coepiscopo Iohanni inter cetera sic ait

Qualiter de infamato presbitero ex auctoritate maiorum tenemus - merito posset exire

Hincmar ep. 34, PL 126. 253-4; cf Be in Conspectus above, 5.5A

a 30

Ex concilio Gangrensi

Non debere quemquam continentie causa filios negligere

Rubric to C. Gangres c. 15 (vers. Hisp.); cf Ctp 2.4.15

a 31

[at foot in smaller hand, keyed here: Si quis dereliquerit filios proprios et non eos aluerit, et ex his que habet secundum pietatem necessaria non prebuerit, sed occasione continentie negligendo putaverit, anathema sit]

Ctp 2.4.15; ID 8.318; +D 30 c 14

a 32

I. humilis ecclesie Carn' minister dilecto in Christo fratri et compresbitero Gualoni salutem in Domino

Sciscitata est a me dilectio tua utrum pueri vi annorum vel infra - fratri frater habere non possit

Ivo ep. 99, PL 162.119

a 33

Idem Radulfo Remensi archiepiscopo

De viro qui cum muliere cuius nuptie interdicte non erant pactum - exemplo in discrimen adducere

Ivo ep. 161, PL 162. 165-6

a 34

I. c. episcopus G. Meldensium episcopo

Litteris vestris per portitorem presentium nuper ad me directis humilitatem meam - quibus oportebit impendi

Ivo ep. 16, PL 162. 28-9

a 35

I. c. in epistola Uulgrino Parisiensi archidiacono directa

Breviter de Iudea baptizata et Christiano nupta, postea ad Iudaismum - dubio adulterium perpetravit

Ivo ep. 122, PL 162.135

a 36

I. c. Odoni Aurel' archidiac' missa

Sciscitata est fraternitas tua utrum mulier pregnans de fornicatione possit legitime - eius igne consumpti sunt

Ivo ep. 155, PL 162.158-60

a 37

Aug' libro ii de adulterinis coniug'

Propter quodlibet fornicationis genus sive carnis sive - alii nupserit mechatur

CSEL 41. 379 c. 25

a 38

Ieronimi in expositione viii gradus ecclesiastici ad Rusticum Narbonensem episcopum
Auditum est quoniam quidem postquam filia voluntate patris - preter suam ad alteram accedit

a 39

Epistola Alexandri pape de consanguinitate

Alexander episcopus servus servorum Dei omnibus episcopis et clericis necnon iudicibus per Italiam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem. Ad sedem apostolicam perlata est questio noviter exorta de gradibus - poterit esse diversa

JL 4500; cf Ca a 14, Po a 159b. This and the next text follow as here in Hugh of St Victor, De sacramentis ii pt. xi [PL 176.513]

a 40

Libro iii Institut' vi cap de gradu cognationis

Hoc loco necessarium est exponere quemadmodum gradus cognationis - appellatione quenquam denotare

cf previous canon

a 41*I. Dei gratia Carnot' ecclesie minister*

De viro qui antequam uxorem ducit et matrem exteriori pollutione - intelligo esse iudicium. Valet

Ivo ep. 232, PL 162. 235

a 42*Urbanus papa ii Hugoni Gratianopolit' episcopo*

Extraordinaria pollutio nisi in naturalibus admissa vel sepius - criminosa et damnabilis

JL 5730; Ctp 1.67.3b; +C 35 q 2/3 c 11

a 43*Augustinus ad Macedonium epistola lxxv*

Cum homo ab homine occiditur multum distet utrum fiat - talia vel graviora committat

Aug. ep. 153, CSEL 44. 415-6; end is De pen. 3.33a

a 44*Aug' in epistola ad Bonefacium*

Pacem habere debet voluntas, bellum necessitas, ut liberetur Deus - alius sic, alius autem sic

Catena from Aug. ep. 189, CSEL 57. 135, 133-4; beginning is in C 23 q 1 c 3 med.

a 45

Ivo Carnotensis episcopus Willelmo regi Anglorum directa. Quesivit ab humilitate mea vestra excellentia qua ratione - precavenda cautissime etc. Hinc Aug' de bono coniugali. Si ad peccatum admittendum adhibetur fides - curam quam debueram non impendissem

Ivo ep. 71, PL 162.90-1

a 46*Augustinus ad Severum episcopum epistola ci*

Ostendam facile tibi videre et vera infideliter dici posse - vera loquitur infideliter loquitur

Aug. ep. 110, CSEL 34. 639

a 47*Ex dictis Gregorii pape de homicidio*

Periculose se decipiunt qui existimant eos tantum homicidas - alios oportet in omnibus pati

BD 6. 31 (from Regino), ID 10. 160 (and widely elsewhere, but all as Augustine); +De pen. D 1 c 23 has beginning

a 48*De sentiis non intitulatis*

Ambrosius Mediolanensis episcopus de sentiis sub personis catholicorum titulatis, vel de sentiis que carent titulis ad Augustinum. Sunt quedam sententiarum que suos habent titulos - que plerumque titulis carent

a 49*Augustinus*

Quamvis orthodoxorum sententie patrum nonnumquam in cathalogis suis nomina - amiserit integerrime restituat

a 50*In libro pastorali*

Sententiam que utilitatibus ecclesiasticis non impedit ab omnibus - tanquam reprobis habeatur

a 51*De consuetudine*

Ieronimus. Longa consuetudo ecclesie que pontificalibus non impedit iussis - constitutio vel petitio ducatur

a 52

[]orus papa. Ut divina testatur sententia si novitati studere incipiatis - rudes adinvenient postponantur

a 53*Nicholaus papa de tribus sacrilegiis*

De lege atrii et eius infractione. Sacrilegium fit quando vi extrahitur sacrum de sacro - istud xxx libris emendatur

a 54*Ex epistola Silvestri pape*

Si atrium sancte ecclesie quoquo modo infractum fuerit - benedictam sit reconciliata

a 55*De hominibus deserentibus parrochiam suam. Augustinus*

Si homo qualibet ex necessitate parrochiam propriam - corpus eius est habitura

a 56*Cassiodorus*

Ut nullus parrochianus ecclesiam cui adiacet pro quolibet officio - si fecerit excommunicetur

a 57*Calixtus papa*

Nullus alterius parrochianum excommunicet nec sepelire - tenebitur aut dampnabitur

a 58*Silvester papa*

De ecclesia que alteri ecclesie corpora viva vel defuncta - sacra cupiditate auferre cupit

a 59*Leo papa*

Nullus sacerdos ecclesie alterius parrochianum sepelire - aut cogantur virga anathematis

a 60

Gregorius

Nullus parrochianus oblationem suam ullo die nisi in - cuicumque ecclesie voluerit

a 61

De uxore suspecta viro suo

Laicus uxorem suam accusare de suspitione adulterii - traducere si voluerit

a 62

De simoniacis. Beda presbiter

Utrum simoniacus missam possit cantare. Omnis peccator preter simoniacum potest missam cantare. Que etiam quislibet - manu nec ab obsequio
cf above, addition to Ivo, ep. 27

a 63

Sententia Nicholai pape

Capitulum constituimus de simoniaca heresi tripertita. Simoniacus a simoniaco simoniace ordinatus uti clericus - pretium similiter remedium habet

a 64

De sacramento et fide non tendis Silvester papa

Immutabile esse sacramentum debet nisi talem quidem sit - si non fecerit anathema sit

a 65

Silvester papa

Si quis fide malum cuilibet mutuo pollicetur facere - non iuxta utilitatem Dei

a 66

Aug' de fide non tenenda

Illa fides numquam tenenda est que causa odii - mucrone iubemus amputari

a 67

Nicholaus papa de sacramento iniuste facto

Sacramentum quod fit ex necessitate nullomodo tenendum est - hoc modo esse videtur

a 68

De fide Isidorus dicit

Fides est quam veraciter credimus quod nequaquam - inter Deum et hominem
Ethym. ed. Lindsay viii. 2 para. 4

a 69

Hinc et fedus

Evaristus papa quartus a Petro in primo decretalium suorum. Si qua mulier se clanculo copulandum in matrimonio - prohibemus et anathematizamus

a 70

De iuramento solvendo. Aug'

Tria iuramenta solvenda sunt, primum cum quis malum - loquentes iurare compellunt
Hib. B 35.5a etc

a 71

Isid' de malo sacramento non impleto

Tolerabilius est non implere sacramentum quam permanere in stupri flagitio. Idem in
 sinonimis in malis promissis rescinde fidem
ID 12.36, 12.12; IP 8.112, 8.93 etc

a 72

Evaristus papa

Si vir et mulier causa amoris fide aut sacramento se in coniugio - iniustitia sive timore
 sunt perpetrata

a 73

Augustinus

Si quis fuerit captus iniuste ab aliquo raptore pro pecunia - tolerabile esse videtur

a 74

De pacto non tenendo

De lege Theodosiana sancti Pauli vel de illicito. Si inter aliquos cum venerit ut de
 admittendo crimine - pacta valere non possunt
ID 16.94, Ctp. B 29. 127, but insc. as here in BN lat. 13368 f. 9v

a 75

De prebendis

Ex epistola Silvestri Romane ecclesie pontificis ad Nicholaum ecclesie sancte Ruffine
 episcopum de clericis qui manu laicorum prebendas in sancta ecclesia suscipiunt.
 Nulli clericorum prebendas vel ecclesiastica officia nisi manu episcopali - idem
 canoniculus ceciderit

a 76

De revestimento prebende. Gelasius papa

Frater in nomine Domini ego te revestio per hunc librum et per istum panem de hac
 prebenda iussu nostri prelatoris et iussu canonicorum istius ecclesie et - primum
 prelatorem deinde fratres tuos

a 77

Clerici prebendas in sancta Dei ecclesia habentes si sani - omnia redemit quoquomodo
 venundari

a 78

Gregorius papa

Si quis episcopus prebendas archidiaconatus preposituras vel aliqua officia
 ecclesiastica - eiusdem episcopatus gratis distribuit
III L 2.9.14

a 79

De purgatione subditorum adversus prelatos. Silvester papa

Si quis prelatus sibi subditum de quacumque reculpaverit - virga percutiatur anathematis

a 80

Silvester papa

Omnis ecclesia canonicalis que synodum metropolitane vel pontificali basilice - ab officio ecclesie alienetur

a 81

Silvester papa

Episcopo et omni sancte ecclesie prelato sibi subditum licet - vii oportet sacerdotem purgari

a 82

Si quilibet ex clero aliqua inflati superbia sive ranconis nequitia - plenariam persequantur iusticiam

a 83

Augustinus

Si quis sibi subdito quicquid macule obiecerit - Si vero laici fuerint emendabunt pontifices

a 84

De excommunicatis

Omni homini excommunicato tota Christianitas et - satisfactionem veniant vetetur

a 85

De confugientibus ad ecclesiam. Evaristus papa

Si seditio in villa aut ante ecclesiam orta fuerit - ante episcopum veniat

a 86

De induciis

Marcellinus papa in decretis suis hanc definivit sententiam, quod si presbiteri vel ceteri clericorum se viderint - decreto resultaverit, anathema suscipiat

a 87

Idem

De induciis que impenduntur accusatis clericis accusatus - delusus innocenter ruat

a 88

De percussione vel pulsatione laici in clericum et econverso et clericorum inter se
Si quis laicorum aliquem percusserit vel plagaverit - reverentia sit Deo et ecclesie

a 89

Gregorius

Ira sacerdotis nequaquam debet esse preceps et perturbata - aut trium laicorum

Begins as Homelie PL 76 i hom. 17 c 12

a 90

Idem

Si sacerdos ira fuerit commotus in atrio ecclesie - exigit laicus emendabit

a 91

Ex epistola Gregorii de impulsione ordinis ecclesie

Ecclesiasticus ordo magnam habet auctoritatem a lege - complicesque eius segregati sint

a 92

Evaristus papa de controversia in ecclesia inter clericos acta

Controversia^a inter clericos in ecclesia si fuerit quacumque ex causa - nimia severitate subiaceant

^a-ersa Vm

a 93

Ex epistola Fabiani pape de ordine ecclesiastico tenende vel laico

Si laicus clericum quacumque causa percusserit vel plagaverit - commiserunt indilate faciant

a 94

Syrus papa

Rectum ecclesie si necesse sit possunt probare aut defendere - successione servire debent

a 95

Tempore Constantini augusti congregavit Silvester papa sinodum Rome lxxta et vii episcoporum in qua assensu et iudicio omnium constitutum est et sancitum quod si quis laicus ministros sancte Dei - sacrilegium xxx libris componatur

a 96

Ut dicit beatus Augustinus duo sunt genera clericorum et tertium quod dicitur acephalicum - nullum ut acephalici

cf ID 6.2

a 97

De conniventia clericorum Leo papa

Qui homini capitale tollit capitale prius reddat, et post pro dilatione capitale legibus persolvat

a 98

Idem

Clericus habeat laicum in conventionem facta apud seculares ex parte sua laicus autem clericum apud clericos

a 99

Idem

Si pactio inter duos erit sacerdotes quorum unus si - defendat si crimen non erit

a 100*Nicholaus papa*

Convenientia que fit inter clericum et laicum ita debet fieri - clericorum se intromittant

a 101*Stephanus papa*

Si qua convenientia apud clericos duos cuiuslibet ordinis - lege qua vivit crediderit

a 102*Alexander papa*

Si quolibet pactum de quacumque causa quod duos presbiteros - falsi dicturum rei peracte

a 103*Cletus papa*

In causis vel convenientiis clericorum nulla laica persona - fuerit irritum ducatur

a 104*Epistola Felicis pape de differentia causarum clericorum et laicorum.*

Non ita agendum est in ecclesiasticis - aut si se pregravari viderit

*Coll. Bruges fo. 177r***a 105***Silvester papa*

Non ita agendum est in ecclesiasticis negotiis sicut in secularibus - aut si se pregravari viderit

a 106*Ex concilio Effesino*

Iudices observare debent ut liceat clerico bis - licet laicis hominibus facere

a 107*De inobedientia*

Ex dictis beati Augustini de inobedientia clericorum adversus episcopum vel prelatorem suum duplici - corrigendi sunt corporea

a 108*Liber pastoralis*

Si quis clericus in sancta ecclesia Dei subrogatus - corrigendus pecunia est

a 109*Epistola Ieronimi presbiteri de discretione inobedientie ad Nicholaum Bethleemite civitatis episcopum*

In libris frater autenticis invenimus esse a sanctis patribus - nomen Dei blasphemetur

a 110*Ut dicit Aug'*

Nulla est mala alicui nocentis obedientia, quia ut Petrus apostolus dicit, magis oportet obedire Dei quam hominibus

a 111

Gregorius papa de inobedientia subiecti vel contumacia

Si quis inobediens vel contumax prelatori suo fuerit - facultatis virga corripatur

Begins as Reg. 5.19 (CCL 140)

a 112

Idem ad Ianuarium episcopum

Si quis clericorum presulis abbatis aut cuiuslibet sui prelati - salvificari iustis non iniuste

a 113

Silvester papa

Inobedientes et contumaces clerici ut dignitatis ordo permiserit - agenda est penitentia

a 114

Augustinus

Inobedientia aut criminosa aut non criminosa. Criminosa - sola penitudine miserenda est

a 115

Lex nova

Si quis aliqui quoquomodo rem suam ad custodiendam - proximi sui appreciabitur

a 116

De reconciliatione ecclesie

Quocumque modo vel quocumque tempore ut dicit papa Silvester sanguinem in ecclesia - sub quorum esse videntur tutela

a 117

Idem

Si in ecclesia Domini ab aliquo fit sacrilegium - eos sub anathemate fieri

a 118

De ecclesia violata Ygenius papa

Si homicidio vel adulterio ecclesia fuerit violata - quousque sit reconciliata

BD 3.12; ID 3.14; Ctp 3.3.12; Paris BN lat. 13368 no. 31; IP 2.21 etc

a 119

Si in ecclesia altare fuerit amotum vel renovatum - a divino officio cessanda

a 120

De plegiis Silvester papa

Modis omnibus cum magna constantia prohibemus et prohibendo recipimus - anathemate iubemus eum fieri

a 121

Ut Silvester papa in legibus fidei catholice tenendis asserit

Si quis dominus hominem suum in fideiussionem vel plegiam - episcopo quod rectitudinis erit

a 122

Telesphorus papa de patrimoniis a patribus a matribus - decreto contraire presumpserit anathema sit

a 123

Silvester papa de de divitiis morientium hominum quid agendum sit

Summopere commemorandum atque agendum est omnibus Christianis antequam moriantur - amicis fieri precipimus

a 124

Leo papa de illis qui pro timore mortis monachi fiunt vel de mulieribus que pro eodem timore sacrum velamen accipiunt

Si quis hoc facere voluerit in primis ecclesie cui adiacet - ut invasor censebitur

a 125

Gregorius papa Augustino Anglorum episcopo de monachis qui sepulturas vel alias facultates alterius ecclesie invadunt

Monachi corpora hominum tam vivorum quam mortuorum deferre - nobis proculdubio subigi. Ut scriptum est in decretis pontificum admonendi sunt semel et iterum clerici in ecclesia subrogati - centum salvificari iustis non iniuste

a 126

Gregorius Ianuario episcopo ut episcopus propria iniuria non excommunicet

Isidorus a fraternitate tua frustra se excommunicatum anathematizatumque conquestus - inferre denuo non presumas

Reg. 2.41 (CCL 140); BN lat. 13368 no. 166; Ctp 1.55.49; ID 5.352

[Vm Same hand begins on fo. 119:

Incipiunt Lamentationes Ieremie

In lamentationibus Ieremie super captivitate plebis -

Conclusion. Pt**a 1**

In electione Aaron ostenditur, quod si pauci – hominibus prodesse potest

a 2

Nullus debet sibi sumere honorem. Sumit sibi qui propter pecuniam – qui dignus est

a 3

Hic communiter penit' de diversis peccatis

Si quis homicidium sponte fecerit, vii annos peniteat, si innocentem x, si diach' xiii. – parentes eius i annum penit'

a 4*Ex concil' Mogotiensi cap. xxiii*

Qui presbiterum occiderit xii ann. penit' secundum canones. Aut si negaverit si liber est cum lxxii iuret. – spe coniugii maneat

a 5*Ex concil' Mogotiensi cap. i*

Si maritus uxorem aut uxor maritum interfecerit equum iudicium sit – marito uxorem accusanti

a 6*VIII Fabianus papa*

Quicumque se sciens periuraverit xl dies in pane et aqua – hoc communionem recipiat

a 7*Aug' de vera religione*

Plurimum prosunt heretici non verum dicendo quod nesciunt sed ad verum querendum carnales – spirituales excitando. Item defectus qui peccatum vocatur si tamquam – fatendum voluntate committi

a 8*Hieronimus Augustino*

Si quis existimat et habundantia ciborum – voluptatum si non voluptate perfrui

a 9*Hieronimus Evagrio*

Si pro fide qua universalis vivit ecclesia – ad pacis negotia

a 10*Idem super Lucam*

Vis Christi audire censores? Iubenter incedere sine virga – non possidere aurum

a 11*Urbanus papa in Claromontensi concilio*

In ecclesiis ubi monachi habitant populus per monachum non regatur. –sue conversatio pendeat

a 12*Paschalis papa*

Nullus abbas, nullus prior, nullus monachus, alterius parrochianum – conducente vel annuente

C. Beauvais (1115) c 5; cf Blumenthal, BMCL 10 (1980) 29.

[A list of popes follows, which ends: Pascalis ann. xviii m. v. Gelasius at foot of fo. 110va; 110vb has later entries. On fo. 111r (reverting to long lines) a new text in same or similar hand]:

a 13

Adam vixit annos DCCCCXXX., Sunt ergo anni ad Adam usque ad diluuium - fiunt igitur anni ab exordio mundi usque in anno vo imperii Eraclii v. milia octingenti tredecim

Qa: Conclusion**a 1**

Quia Dominus Lazarum suscitavit sine dubio – non ad non posse prof...unt

Qe

Qe begins:

fos 1-58

In nomine sancte individue Trinitatis n.... Isidorus Spalensis episcopus de diversis opusculis collegit ex exp... historiae

Historiae sacre legis non sine aliqua – regnum et potestas cum Patre et Spiritu sancto in secula seculorum

PL 83.207-424

fos 58v-99v

Incipiunt flores ex dictis maiorum. Ieronimus super Iohel

Residuum eruce comedit locusta, et residuum – sed maiora desideria et vota potiora

[ends at foot of fo. 99v, and Dom Minard notes that seven leaves are here missing]

Qe ends:

fo. 183v

(in mg.) Qua discretionem intelligendi sint canones et quid in unoquoque libello contineatur

Preceptiones et prohibitiones alie sunt mobiles – dispensationis enim gratia sicut dixi eget negotium multum

Item eiusdem ad Gennadium presbiterum et archimandritum

Dispensationes rerum nonnumquam – a papa Nicholao depositum interventu *(fo. 185v ends; leaf missing)*

cf Prol. 120-35

fo. 186

onem promiseristis. Habent forsitan fratres isti – sicut dixit Augustinus in dialogo contra Petilianum

Ivo ep. 73 pt

Item

Ivo humilis ecclesie Carn. minister dilecto in Christo fratri et prebitero Galoni, salutem in Domino. Sciscitata est a me dilectio – habere non possit

Ivo ep. 99 without last sentence

Item Willelmo abbati

De motione altaris – denuo sunt consecranda

Ivo ep. 80 pt

Extracts follow from Ivo, Serm. III, IV, Ep. 231, ends incomplete at foot of fo. 191

Conclusion Ra**a 1**

C. Lateran II cc 1-30 (omitting c 13) qv, ending: Expl' decr' domini Innoc' pape

a 2

[Quod <nec> monachi nec canonici debeant dare decimas in mg.]

Pascalis unus. Decimas a populo sacerdotibus ac levitis esse reddendas divine legis – extorquere aut exigere presumant

JL 6443 (pt); cf Blumenthal in BMCL 10. 20 with lit., Ve.

a 3

De decimis quibus dande sint ad Marcianum Ravennatem episcopum ex decretis Gg' pape

Statuimus secundum priorem diffinitionem ut monasteria – a te patiantur fili karissime

Conclusion. Se**a 1**

De sacrilegio

Si quis liber ecclesiasticum mansum - in corio et criminibus puniatur

First hand ends. Second continues (fos 55-6):

a 2

Statuimus ut si quis simoniace ordinatus – irritas esse censemus

C. Lateran II, cc 1-30 slightly variant and omitting c 13 (cf Brant, Ra), numbering as 1-23 and with some omissions. Rest of leaf blank

Third hand continues on fo. 56v:

a 3

Quod nullus sine iudiciario ordine damnari – auctoritatibus probatur. De eo namque – eiectus

da C 2 q 1 c 1, cc 1-2, 4

His et aliis auctoritatibus – non requirunt. Unde Ambrosius, Manifesta accusatione non indigent. Item Nicholas papa – accusatione non indiget. Manifesta enim sunt, teste apostolo, opera carnis, que sunt fornicacio, immundicia etc. In manifestis - iusti examinis

dp c 14, c 15-16 (var.), dp c 16

Sed sciendum est quod eorum – et iudex

dp C 2 q 1 c 17

Quando vero crimen notum est aliis – ferre non debet

dp c 19

Unde Evaristus papa ait, Deus omnium cognitor Sodomorum – stat aut cadit

c 20b

Quando autem crimen est notum – accusatione non indigent
dp c 20a

and ends

Conclusion Sf (DD)

a 1

In istis diebus cantatur Credo in Deum - crucis. cantatur Credo in Deum

a 2

Zacharias papa

De quibusdam locis ad nos refertur non magistros - maxime divina manifestantur
atque declarantur mandata

Inscr. links this to version in 9L 2.287

a 3

Ambr' de sacramentis in sermone iiii

Si quotienscumque effunditur - per debeo accipere medicinam

a 4

Si cotidianus est Christi panis cur post annum illum sumis - et venerabile
sacramentum

XP 1.51.1.1

a 5

Traditio [?] sacerdotum de libris

Unusquisque presbiter expositionem simboli - librum, id est breviarium

a 6

De passione Domini

Dies passionis Domini computantur - passionem Christi

a 7

*Vaticinium si P. bille ex P. posuit P. be s. da ss.
princeps. Patrie. Profectus est. Salus. Secum. Sublata est
venit. victor. validus. vicit. viros. vestre. urbis. Ferro. Fame
Frigore. Regale. regnum. Romanorum. Ruit. Roma*

Explicit liber

Conclusion Sg

a 1

[fo. 114] *Lateran II (qv), cc 1-2a, 4-6, 9, 11-12, 14, 15-20, 10(pt), 7a*

a 2

[fo. 115] *Ex concilio domini Karoli*

Sanccitum est ut unicuique ecclesie unus mansus – debitum servitium impendant

*BD 3. 52, and widely elsewhere; nearest version of inscription to this is in enlarged Coll. XII
P 4. 120, 'Ex capitulis domini Karoli'.*

a 3*Ex concilio Meldensi cap. iii*

Iuxta synodalia precepta decrevimus ut nullus mortalium – ad satisfactionem privetur
Frequent; see esp. enlarged Coll. XIIP 4.141, ID 3. 56

a 4*Ex concilio Tiburiensi*

Si quis presbiter quod absit quia sacerdos altissima – [fo. 115v] – et in officio
 predicandi

Enlarged Coll. XIIP 10. 165, also first form

a 5*De eodem*

Si quis irreverens timorem Domini postponens – veniat et iusticie concordet

Enlarged Coll. XIIP 10. 166, also first form

a 6*Ut nullus secularium clericum aut ecclesiam fatigare presumat*

Si quis vero secularium per calumnia ecclesiam – nisi digne penituerit

Enlarged Coll. XIIP 10. 167, not first form, with this rubric; elsewhere with other rubrics.

a 7*De iniuriis sacerdotum vel quorumlibet ex clero in ecclesia factis*

Sanguinis effusio in ecclesia facta cum fuste – dum totum debitum persolvat

Enlarged Coll. XIIP 10. 168, also first form, with rubric as here.

a 8

Si quis presbiterum angariaverit vel spoliaverit vel fustaverit huiusmodi componat.
 De singulis enim gradibus singulas cogatur reddere compositiones. Gradum acoliti cc
 sol' – bannus et facinus illatum

Enlarged Coll. XIIP 10. 169, also first form, with rubric as here.

a 9*Decreta pape Eugenii in Remensi concilio [at foot of fo. 116]*

*C. Reims (1148) cc 1 [fos 116v, 117]–18 as Mansi xxi. 713-20; cf LcLjOd. [ends at foot of fo. 117r]
 [change of hand follows]*

a 10*De compositione sacrilegii vel emunitatis*

Emunitas sexcentis solidis componatur – verberetur et tondetur

cf Le above

a 11

De sacrilegiis placuit nobis ut sicut ab episcopis – captus in exilium religetur

[rest of fo. 117v blank, fo. 118 beginning in another, and rather later, hand]

a 12

Leo episcopus servus servorum Dei dilectissimis fratribus et filiis archiepiscopis
 atque suffraganeis eorum abbatibus et monachorum congregationibus in Francia
 commanentibus, salutem perpetuam. Indicatum est nobis filii karissimi quod in vestris

regionibus malignorum hominum perversitas –[fo. 118v]- anime eorum in fetore inferni. Amen

Pr. from l. s. xv Register of Lund in letter dated 12 October 1336 as Diplomatarium Suecanum iv ed. B.E. Hillebrand (1853-6) iv 527-8, (cf Gött. Nachrichten (1904) 97), and from e. s. xvi Stuttgart Württ. Landesbibl. Hist. ms. fo. 247 in PUF NF v (1956) 344 no. 247.

Conclusion: Tb

a 1

Augustinus in libro de vera religione

Itaque in tantas nugas et turpitudines - veritate sectantes

a 2

Gregorius septimus

Due leges sunt una publica - sub lege

AL Bb 7.229; Pol. 4.32.82; 3L 2.5.36 (Urbanus); C 19 q 2 c 2

a 3

Aug...

Nulla tibi licet licentia dimittere - mutare propositum

a 4

....

Noli sub imagine pietatis augere - in celo

BD 3.141; ID 3.207

a 5

Gelasius

Quicumque intra anni spatium civiliter - non possumus

BD 11.47; 74T 323; AL 12.28a; ID 14.111; IP 5.136; C 11 q 3 c 37

a 6

Ex concilio Epaunensi

Si episcopus ante dampnati absolutionem - licebit absolvere

BD 11.50; ID 14.114a; Ctp 3.27.22; IP 5.121; 3L app. 7.9; C 11 q 3 c 20

a 7

Ex concilio Tiburiensi

Fures et latrones si in furando - eis non negamus

BD 11.59; ID 13.45; Pol. 6.15.9; 3L 3.15.19; C 13 q 2 c 31

a 8

Augustinus in sermone de catholicis

Magna res est signum Christi - fuisse non invenimus

a 9

Nicholaus papa

Monomachiam in lege non assumimus - temptare videantur

BD 9.51; ID 8.187; Ctp 3.15.67; Pol. 5.6.1; 3L add. 7.232; C 2 q 5 c 22

a 10*Augustinus*

Illud quoque quod commemoravit apostolus - voluit operari

a 11*In pronosticon*

Luce clarius constat quod omnes sancti - intelligi debent

a 12*Gregorius in moralibus*

In Salomonis librum scriptum est dignum in - ereptionis ascendat

a 13*Ex epistola Greg. pape Ianuario Caralitano*

Predicator Domini omnipotentis Paulus apostolus - feriendus est

*BD 1.197; Ctp 1.55.67; ID 5.312; 3L 2.21.14***a 14***Ex concilio Calced. cap. i*

Eos qui semel in clero taxati fuerunt - sibi anathematizari

*BD 8.4; 4L 4.43; AL (B) 7.203, AL(V) 7.2, AL[C] 7.189; Ctp 2.10.7; ID 7.28; Pol. 4.32.60; 3L 2.29.2; C 20 q 3 c 3***a 15***Ex concilio Bracharensi*

Si quis intrat in ecclesiam Dei et - indulgentiam promereri

*Can. Martini c 83; Ctp 2.47.83; De cons D 2 c 18***a 16***Ex concilio Calced.*

Illi quos aut etas incurvat aut languor - promissum accipiant

a 17*In decr..... de libertate monachorum*

Gregorius episcopus servus servorum Dei omnibus episcopis. Quam sit necessarium monachorum quieti - indictione quarta

*74T 39; AL 5.54; Ctp 1.55.18; ID 7.11; Pol. 3.15.10; 3L 2.28.1; Caes. 7.49; C 18 q 2 c 5***a 18**

....

Gregorius urbis Rome episcopus Castorio episcopo. Abbatem cuilibet monasterio non alium - scandalum trahat

*74T 40; AL 7.164; Dd 3.91; Pol. 3.15.11, 4.35.2; 3L 2.28.2; C 18 q 2 c 3***a 19***Item ...*

Gregorius papa Iohanni Ravennati episcopo. Pervenit ad me quod in ecclesiis - ambitum destruantur

*74T 41; AL 5.55; Ctp 1.55.101a; ID 3.18; Pol. 3.15.12; 3L 2.28.3; Caes. 11.[30]; C 18 q 2 c 26***a 20**

Ex concilio Palensi

Si quis quod absit nostrum vel nobis - destruxerit tramitem

C. Spal. II c 10

a 21*Item ex concilio Toletano*

Monachum aut paterna devotio aut - interdicimus regressus

C. Toledo IV c 49; BD 8.6; 183T 129.1; Ctp 2.2.37.16; ID 7.30; AL (V) 7.193, (B) 7.178; Pol. 4.35.20; 3L 2.29.5; C 20 q 1 c 3

a 22*Item ex eodem*

Clerici qui monachorum propositum appetunt - transire nituntur

C Tol. IV c 56; BD 8.21; 74T 312; AL 7.169; 2L 2.103; Ctp 2.37.17; ID 6.371; Pol. 3.15.25, 4.35.19; 3L 2.29.4; C 19 q 1 c 1

a 23*Item ex eodem*

Quicumque ex secularibus accipientes penitentiam - nuptias transierunt

C Tol IV c [55]; BD 8.27; AL 11.134; ID 7.47

a 24*Item ex eodem*

Nonnulli monachorum egredientes de monasterio - unde exierunt

C Tol. IV [c 52]

a 25*Ex concilio Toletano*

Cavendum est his qui sponte castitatem - habeantur extranei

C. Tol. II c 1

a 26*Item ex concilio Toletano*

Proclivis cursus est ad voluptatem - sententia condempnentur

C Tol. VI c 6; BD 8.14; Ctp 2.38.2; ID 7.35; C 20 q 3 c 2

a 27*Item ex eodem*

Quamvis priora nunquam siluerint de tanta - sententia promulgetur

C Toledo VI c 7

a 28*Ex concilio Arelatensi*

Hii qui post sanctam religionis apostant - alienus habeatur

C Arles II c 25; BD 19.67; 4L 4.90; Ctp 2.24.9; ID 15.15, 15.81; D 50 c 69

a 29*Ex concilio*

Hii qui desertores sunt professe castitatis - consulendum legitimam

H 329; C Araus. c 28

a 30*Ex concilio Arelatensi*

De his qui apostatant et antequam - fructus penitentiae

*H 321b; C Arles c 1; BD 19.134***a 31***Ex concilio Cartaginensi*

Si quis de alterius monasterio repertum - prepositus perseveret

*C Carthage 'V' c 13; Ctp 2.19.13; Pol. 4.35.36; 3L 2.29.17; D 58 c 2***a 32***Ex concilio ...*

Monachum nisi abbatis sui aut permissu - presumat episcopus

*C. Agde c 27***a 33***Ex decretis sinodalibus*

De monachis qui diu morantes in - amittere non debet

*H 530; 4L 3.36 ends as here; 183T 17.1; AL (V) 5.67 (Innocentius); Pol. 4.35.30; 3L 2.29.10 (Innocentius); C 16 q 1 c 3 (Innocentius)***a 34***Ex concilio Toletano*

Nunciatum est presenti concilio quod monachi - ab illicitis

*C. Tol. IV c 51; 183T 137.5; cf C 18 q 2 c 1***a 35***Ex decretis Gregorii pape vii*

Nullus episcopus gravamen seu servilem - periculum subeat

*Reg. vi.5b c. 10] 2L app. [vii]; Pol.4.22.4; 7L [18]; 9L Basil. [8]; 4L add. in Cant. B vii [9]; Ambr. C 51 [vii]; Tarrag. 26 [ix]; BN 4281B [ix]; Vat. reg. 1054 [1]; D 1 c 1 c 124***a 36**

....

Bone rei dare consultum et presentes - non infligat

*C. Tol. IX c 5a; Ctp 2.41.2a; ID 3.170; C 12 q 2 c 74***a 37***Item ex Toletano concilio*

Hec sancta synodus nulli licentiam tribuit res - quod potuerit

*C. Toledo III c 3; 183T 39.9; AL (V) 5.88; ID 3.167; IP 2.85***a 38***Item ex Toletano concilio*

Si episcopus unam de parrochitanis - dat consensum

*C Tol III c 4; Ctp 2.36.1; ID 3.168; Caes. 7.105***a 39***Ex Toletano concilio*

Si quis de potentibus clericum aut quemlibet - reddat aliena

C. Tol. I c 11; AL 7.155; Ctp 2.35.5; C 24 q 3 c 21

a 40

Ex decretis Gregorii pape vii

Quicumque militum vel cuiuscumque ordinis - excommunicationi subiaceat

Reg. vi.5b c.1] 2L app. [1]; 7L 6.180; Pol. 6.14.18; 3L 2.8.33; 9L Basil. fo. 28; 4L Cant. B vii, app. fo. 70v-1; Ambr. C 51 fo.3??; Tarrag. 26 5.40; BN 4281B 5.40; Vat reg. 1054, fo. 1v [3]; Sav. 3 10.235; 9L. 2.126; XP 2.7.4; D 12 q 2 c 4

a 41

Ex concilio Agathensi

Clerici vel seculares qui oblationes parentum - ab ecclesiis excludantur

C. Agde c 4 (H); BD 3.140; 74T (Re); Ctp 2.28.3; ID 3.206; IP 2.5; C 13 q 2 c 11

a 42

Ex concilio Vasasensi

Qui oblationes defunctorum retinent et ecclesiis - fraudari sacrilegium

C Vas. c 4; Ctp 2.27.1; ID 3.155; 4L 4.137; cf Caes. 7.2a

a 43

Ex concilio Carthaginensi

Qui oblationes defunctorum aut negant ecclesiis -egentium excommunicantur

C. Carth. 'IV' c 95; Ctp 2.18.94; Pol. 6.14.17 (?); 3L 3.10.3 (?); C 13 q 2 c 10

a 44

Ex Toletano concilio

Pia compassione decernimus ut quamdiu - elegerint ordinari

C Tol. IX c 2

a 45

Ex epistola sancti Clementis

Debetis voluntati eius qui ecclesie curam - ecclesiam volunt

cf PL 130.396

a 46

Idem in eadem

Quicumque contristaverit doctorem veritatis peccat - furore commoveri

H 31

a 47

Ex decret' Anacleti pape

Omnis apostata refutandus est ante - omnibus viis suis

H 68

a 48

Ex decretis Eusebii pape

Oves que pastori suo commisse - reprehendenda videantur

H 237; BD 1.139; ID 5.253; IP 4.39; C 2 q 7 c 13

a 49

Augustinus contra Parmenianum

Sicut redeunti non redditur quod foris - inviolabilem permanere

ID 2.97 pt.; Ctp 3.2.13 pt.

a 49*Item in eadem*

De his qui ab ecclesie unitate separati sunt - utrumque maneat

*cf ID 2.97; Ctp 3.2.13 has part only***Tc** *[in later hand]**Codex sancti Mathei apostoli**[Ex concil' Mog' cap. xviii in mg.]*

[]bbas pro humiliatione potere et cum – aliquem ordinare

*In mg.:**[Ex eodem cap. xx in mg.]*

[]piscopo non licet possessionem monasterii tollere quam vis abbas peccaverit

Conclusion Vc**a 1***Beda de fatuis*

Naturaliter fatuis solo baptismi sacramento – quia iuste de his factum est

*cf Fb a 3 above***a 2***Ex epistola Leonis pape de illis infirmis qui penitentiam petierint antequam sacerdos
veniat officium oris amittunt*

Ita ergo talium necessitate auxiliandum – reconciliationis beneficium consequentur

*cf Fb a 4 above***a 3***Aug' ad Iulianum []*

Que se non continent nubant antequam Deo voveant. Que non reddant iure dampnantur. De talibus quippe dicitur, Cum in deliciis egerint – adulterum faciat cui vivente viro nubit

*cf Fb a 9 above***a 4***Clemens in epistolis suis*

Ecce oris nostri bucina ad aures – insulta patienti Christo et fratribus

a 5*Anacletus in epistolis suis*

Scimus enim quam multum derogatio – ab ecclesia separentur

a 6*Fabianus in epistolis suis*

Exemplo Cham filii Noe dampnantur – qui potestati resistit

a 7*Greg' in moralibus libro xxv*

Igitur sicut prelatis curandum est – nolunt uidere quod tegunt

a 8*Idem*

Si (?) vero nonnulli – ab illatis non recta iudicatur

a 9*Idem in libro xxxiiii*

At contra cum subiectorum cor superbia – omnia disponentis inpugnant

a 10

Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus P. Aquileg' p., M. Mantuano, G. Feltrensi, L. Vincentino et R. Gurcensi episcopis, salutem et apostolicam benedictionem. Quociens frater noster A. Tridentinus episcopus – adimpleri iubemus. Dat' Lat' ii idus Novembris

*JL 8289**Vo fos 190v-2v, conclusion, following on from Po, as above:***a 142***Ex dictis Gaii pape*

Oves vero que pastori suo – reprehendenda videantur

*XP 5.8.4.5***a 143***Daniel*

Unum atque idem est inobedientie – ut dormias

a 145*Severus*

Eimus ambi dextri sicut legitur in libro Iudicum – desperationem impulerit

a 146*Or' super Genesiorum*

Vis scire quam pernitiosus amor – iocando locuti

a 147

Ciprianus martyr et pontifex presbiteris et diaconibus fratribus suis inter cetera. Solus rescribere non potui quoniam – sententia agere. Idem in concilio suo. Firmum esse non potest quod – habuisse consensum

*Deusd. 2.129b-130***a 148***Idem in eodem*

In minoribus causis sanctiores et prudentiores – eius sententia

*Deusd. 2. 131***a 149***Ex concilio Cartaginensi*

Episcopus absque consilio clericorum suorum clericos non ordinet. Episcopus nullam causam audiat absque presentiam clericorum suorum

C. Carthage IV cc 22-3 (H)

a 150*Ambrosius*

Episcopus clericis suis utatur ut membris

*Deusd. 2. 135 (med.)***a 151***Ihero*

Magistris ecclesie cum subditis sunt communicanda consilia

*Deusd. 2.147b***a 152***Augustinus*

Qui habere voluerit proprium et de – esse non possit

a153

De clericis Spiritus Sanctus dicit, Peccata populi – peccata suscipiunt

a 154

De evangelio vivunt qui nichil – sua multiplicat?

a 155*Item*

Quod habet ecclesia cum nichil – quam perdere

*Deusd. 3.131a***a 156***Iheronimus super Matheum*

Qui stipe templi et his que conferuntur sanguinem effundentium

*cf Deusd. 3. 162***a 157***Origenis super Genesi. Quid sit inter Domini sacerdotes et Pharaonis*

Pharao transcendit sacerdotibus suis partem – quibus ipse portio est

a 158*Item*

Res ecclesie non quasi proprie – profundum baratri labantur

*[hand changes]***a 159***In decretis Bonifatii pape qui quartus a beato Gregorio fuit. Quod liceat monachis cum sacerdotali officio ubique ministrare*

Sunt nonnulli nullo fulti dogmate – dicitur corpus sex alas

*Insc. as here in Coll. Tarrac. I c 547**[ends at foot of Vo fo. 192v, incomplete]*

Conclusion: Vp**a 1**

Gregorius Augustino episcopo scribit dicens. Mulier enixa gratias actura ecclesiam intrare hora eadem non prohibetur

Si mulier eadem hora qua genuerit – ut esuriamus

D 5 cc2, 4 (with Palea)

a 2

Greg. Anastasio presbitero. Merita nos Deo coniungunt, non loca vel ordines
Non loca vel ordines creatori – altitudinem dignitatis

D 40 cc 4-5

a 3

Item Ambr'. De eodem

Illud autem quod extra paradysum – ille est maior

D 40 cc 9-11, 12b

a 4

Qui aliorum vitia puniunt sua corrigere studeant. Unde Greg.

Qui sine peccato est vestrum – vitia corrigere student

C 3 q 7 c 3

ends

Conclusion Wc**a 1**

Duo genera sunt clericorum, unum ecclesiasticorum sub regimine – nec equus nec homo

ID 6.2a

[change of hand]

a 2

Ex concilio Aurelianensi

Si servus absente vel nesciente domino episcopus – redditione teneatur obnoxius

RP 1.404, BD 2.24, Ctp 2.29.5

a 3

Ex concilio Adriani

Ut presbiter presbiterum, diaconus subdiaconum ab ordine – implere non presumat.
Synodus et Christiana per provincias - habeantur et nefaria

a 4

De his qui obmutescunt antequam sacerdos veniat

Ita ergo talium necessitati auxiliandum est – reconciliationis beneficium consequatur.

Penitentes qui in infirmitate viaticum - inpositione si supervixerint

BD 18.9, ID 15.34 to consequatur; ID 10.10

a 5

Ex registro S. Gregorii de dote ecclesie

Ut unaqueque ecclesia habeat mansum unum – unde decima reddatur

a 6

Ex Niceno concilio de ecclesia

Perlatum est quoque ad sacrum sinodum – servivit profutura relinquatur

RP 2.39 and App. II.42

a 7*Can' Africanorum*

Ut episcopus accusatores fratrum excommunicet - non ad clerum

RP 2.347, BD 16.33

a 8*Ex eodem*

Si qua fuerit ecclesia per plurimos disputata – populo utiliter prosit

a 9*Can' Epaonensis*

Quicumque relicte presbiteri sive diaconi nupserit – pari excommunicatione plectantur

cf C. Orleans c 9 (H 337)

a 10*Ex concilio Mogonciensi*

Presbiter vulneratus aut cesus si mortem – parentibus presbiteri solvatur

RP 2.40

a 11*Ex concilio Turonensi*

Ut omnis presbiter habeat buxidem aut vas – absit mucidum fiat

RP 1.71, BD 5.9, ID 2.19

a 12*Ex eodem*

Illud etiam annectendum videtur ut oblationes - sabbatum semper mutabantur. Preterea et illud observandum est - quod experimento didicimus. Et presbiter qui crisma donaverit - fuerit manum amittat

RP 1.72-4

a 13*Can' apostolorum capitul' xxviii*

Episcopum presbiterum aut diaconum percutientem fideles - hoc Dominus docuit

RP 1.175

a 14*Eodem cap. x*

Si qui laicus uxorem propriam pellens – duxerit communione privetur

RP Appx 1.4

a 15

Omnium negociorum ecclesiasticorum curam episcopus habeat – ecclesie negotia depredentur

BD 1.210, ID 5.324

a 16*Can' Calcidon'*

Si qui ergo clerici vel monachi reperti – proprio penitus abiciantur

BD 10.68

a 17*De eodem*

Quecumque ergo contentiones inter Christianos - sancte ecclesie excludantur

BD 3.139, ID 3.205

a 18*Decreta Gregorii pape primi*

Decernimus reges a suis dignitatibus cadere – sedis iussa contempnere

74T 330

a 19

Cum episcopus suam diocesim est visitaturus suum archipresbiterum – esse quam procurator

Begins as RP 2.1, BD 1.90, then widely variant

a 20

Uniuscuiusque episcopi minister cum parochiam – sit semper paratum

a 21

Nullus episcopus presbiterum accusatum ab officio – communione ecclesie privare

RP 2.411

a 22

Sacerdos non degradatur nisi in presentia – sevientes ab officio suspendant

a 23*Gregorius papa*

Cum episcopus ordinandus est antea examinetur – verbis simplicibus asserit

RP 1.455a, BD 1.8a

a 24*Dec' Fabiani pape*

Si quis non vult reconciliari suo fratri – dum reconcilietur ei

RP App. III.72, BD 10.60

a 25*Can' Africanorum*

Episcopus nullius causam audiat absque presentiam – clericorum presentia confirmetur.

9L 5.48

a 26*Can' apostolorum*

Episcopus presbiter diaconus nequaquam seculares causas assumant, sin autem deiciantur

a 27*Aug'*

Qui nuptias facere non possint nuptias evitent. Prespiteri, diaconi subiaconi quibus uxores – verborum contagione polluantur

RP 1.335, BD 2.134 (insc. as in BD; cf RP 1.335n)

a 28*Gregorius*

Manifesta peccata non sunt occulta correptione – licentiam multi periclitentur

PL 130.1137

a 29*Gregorius*

Si quis prebendas aut archidiaconatus preposituras – membra eiusdem distribuatur

9L 4.13

a 30*Eusebius*

Qui alium in culpa sua defendere vel excusare nititur excommunicetur

9L 7.82

a 31*Ex concilio Laoditiae*

Non licet ministros altaris vel etiam – apud gentiles reprehensio

PL 130.289

a 32*De eodem*

Si quis presbiterum inhonorat et verbo aut facto – subiecti eis estote

RP 2.429, BD 2.229

a 33*Can' Aurelian'*

Si qui inexaminate ad presbiterium vel – convictus fuerit abiciatur. Item placuit ut quicumque clericus vel diaconus pro necessitate – unde recedere noluerunt

End is BD 2.178

a 34

Si quis clericum in causas que sub iureiurando – biennii temporis excommunicatione plectatur

a 35*Can' Cangrenses*

Si quis discernit de oblatione quam presbiter – communicare anathema sit

cf RP App. III.12, BD 3.207

a 36*Can' Aurelianens'*

Cum ad celebrandas missas populus in Dei – benedictionem accipiant sacerdotes
RP 1.198, BD 3.29

a 37

Can' Maticens'

Statutum est ut unicuique ecclesie unus mansus – debitum famulatum impendant
RP 1.24, BD 3.52 (neither explains insc.)

a 38

Nullus clericus sagum aut vestimenta vel calciamenta – diebus singulis sustentetur
Savigny 3 11.70

a 39

Sin' Nicena

Infans pro infante potest dari in monasterium – reus periurii inveniatis

a 40

Can' Cangrenses

Si quis servum occasione religionis suadet – deserere anathema sit

a 41

Can' apostolorum

Si quis episcopus aut presbiter aut diaconus depositus – ecclesia penitus abscidatur
RP 2.410

a 42

Can' Epaon'

Unum abbatem duobus monasteriis interdiximus presidere. Cellas novas aut congregatiunculas monachorum – noticia prohibemus institui
for part 1 cf BD 8.81, for part 2 ib. 8.74; here in order of C. Agde cc 57-8

a 43

Can' Africanorum

Clericus qui absque corpusculi sui inequalitate – deest stipendio privetur
Hib. B 10.9r

a 44

De concilio Laodicie Frig' paca

De eo quod populus non sit concedendum electionem facere eorum qui ad altaris ministerium sunt applicandi
C. Laodicea c 13 (BD 2.8 is var.)

a 45

Non oportet in quadragesima martyrum natalicia – tantum memoriam fieri
Ctp 2.7.23 (RP App. I. 10 is var.)

a 46

Osius episcopus dixit, De alia civitate episcopus non diu – tribus dominicis diebus
cf C. Sardica c 14 (cf BD 1.118)

a 47*Ex concilio Aurelianorum cap. vii*

De his qui suscepta penitentia religionem – ipse communione privetur
C. Orleans c. 7

a 48*Item cap. lxxviii*

Penitentes etiam diebus remissionis genua flectant
C. Carthage IV c 82

a 49*Clemens papa*

Tales ad ministerium eligantur clerici qui – grave ordinatori adducant
H 48-9

a 50*Aug' in libro S. Trinit'*

Queritur si fieri debeat quod habet usus – rem iam venisse

a 51*Idem*

Si quis raptor ea que rapuit persolvere – noceat hoc carere

a 52*Idem*

Ut baptismus proficit parvulis in fide ecclesie – ideo minus prodest

a 53*Fabianus episcopus*

Laici quamvis religiosi sint nulli tamen – unquam attributa facultas
H 186

a 54*Idem*

Rigor canonum non dampnose remittitur - filios ordinari permisit

a 55*Can' Antiocenes*

Episcopum non licet successorem sibi constituere – constitutum esse iudicatur

a 56*Augus' de unico baptismo in libro iiii*

Forte in populo Dei stat iuxta te – corripe, excommunica, degrada

a 57*Augustinus*

Qui post acceptionem uxorem invenit – illius qui nupsit. Querendum est si post fidem datam – dimittet et priorem ducet

[*in mg*: quia Quamvis non stringat ei manum, corde tamen et ore consentit ducende, mutuo se concedunt ...is alteri et mutuo suscipiunt]

a 58

Idem

Si qua mulier pregnans ante partum – sicut in omnibus rebus. Queritur etiam de illo qui proprium filium – aliquatenus separari debere

a 59

Clemens papa

Quod de sacramento superfuerit populo non - custodienda sunt sacramenta
H 47

a 60

Augustinus

Quatuor sunt genera oblationum. Pro valde – consolationes vivorum sunt
Hib. 15.2b, BD 20.70

a 61

Idem

Quatuor sunt que adiuvant homines post – presenti vita promeruerunt

a 62

Preceptum solo intuitu pietatis intermissum pro eventu rei

Cum enim Leo in decretis suis cap. xlviii dicat in in cuiusque persona – post modum plectamus ultione
Alger 1.6a-b

a 63

Hic Leo pro eventu rei quia electi fuerunt et consecrati ex laicis episcopi pietate interveniente pepercit et electoribus et consecratoribus et ipsis consecratis
Alger 1.6c

a 64

Quod iniqui si non possunt corrigi sunt tolerandi

Unde Gregorius in past' cap xxi, cum dixisset subiectorum vicia aliquando prudenter dissimulanda, sed quia dissimulantur iudicanda – infirmitate non possunt
Alger 1.27

a 65

Quod perfectis non est deserenda malorum cohabitatio.

Inde Ambrosius. Non est valde laudabile bonum – et non consensum
Alger 1.44

a 66

Quod senior increpandus est quando iunioribus malum <prebet>

Quapropter multum revera est arguendus cuius malicia – non increpandas restringit
Alger 1.46

a 67

*Quod nullum est detrimentum cum pseudoepiscopis et presbiteris conversari et
<non> consentire*

Zacharias papa Bonifacio in ea cuius est initium. Benedictus Deus pater. Propter hoc
quod cum pseudoepiscopis – est coram Deo

Alger 1.80

a 68

*Qua discretione accipiendum sit quod sancti vetant, ne prelati a subditis arguantur
vel accusentur, ierumque imperant ut ab eis arguantur vel accusentur*

Augustinus in soliloquiis discernens ait, Aliud est reprehendere vel inprobare –
perhibe de malo

Alger 2.16 pt

a 69

Quod cuius scitur ab omnibus culpa sciri debet ab omnibus penitentia

Qui se expurgare non potest consilio – de sepulcro vocavit

Alger 2.36a (mod.)

a 70

*Quod priusquam accusari debeat episcopus conveniendus est non semel sed sepiissime
non amaro sed familiari colloquio ut corrigat que in se corrigenda cognoverit*

Ut vero ordine fiat diciplina ante – cuius legatione funguntur

Alger 2.31a

a 71

Quod subditi et prelatos humiliter reprehendere et reprehensos debent venerari

Quia ergo prius est conveniendus prelatus – despicias venerari contempnas

Alger2.34

a 72

*Quod prelati a subditis reprehensi vel debent se expurgare si sunt innocentes vel
emendare si sunt culpabiles*

Cum ergo prelati debeant a subditis – communionem se purgavit

Alger 2.35(pt)

a 73

*Quod cum levis culpa qualibet cottidiana confessione fratrum solvi credatur
criminalis tamen tantum prelatorum absolutione laxatur*

Opponunt quidam quod a minoribus vel –oratio fidelium satisfacit

Alger 2.37

a 74

Quod sacerdotum penitentia etsi debet sciri non tamen debet ab omnibus videri

Sed sacerdos etsi penitentiam agat ita – per septem annos penituit

Alger 2.38a

a 75

Nam legitur quod Maria soror Aaron - dignitatis recipit meritum

Alger 2.43 med.

a 76

Quod ecclesias vel decimas vendere vel emere symoniaca heresis <est>
 Item Greg' in registro. Presbiter si ecclesiam per pecuniam obtinuerit - sacerdos
 inaniter possit
Alger 3.38

a 77

Quod sola avaricia commendat symoniam
 Quia ergo hereses cum suis excommunicatoribus – damnationis porcionem habebit
Alger 3.85

a 78

Simachus papa Laurencio Mediolanensi episcopo
 Vilissimus comparandus est nisi precellat scientia qui est honore prestancior
Alger 3.58 end

a 79

Reconciliatio excommunicatorum
 Cum aliquis excommunicatus vel anathematizatus penitentia – hoc notum faciat

a 80

Antiquitus vocabantur apostoli presbiteri. Cur autem – sollicitudo delata est
[change of hand; text badly rubbed]

a 81

De <non> faciend expurgatione quia nichil apud decessoribus nostris statutum est
 nec in legibus imperatorum aliquid tale reperitur nihil censemus quam ... Galliarum
 atque Germaniarum partibus id fieri soleat, verum qui hoc faciunt ... omnis ...pulsu
 non apostolica auctoritate hoc facere comprobantur

Second Lateran Council (1139)

[A substantial part of the legislation usually attributed this council appears in a number of copies of the *Panormia* among the additions. The matter is complex, since the canons of 1139 seem largely to have rehearsed those of Innocent's earlier councils, notably at Reims (1130), and without explicit manuscript authority it is as yet difficult to distinguish which council is intended (Somerville, *BMCL* 5 (1975) 122-30). Canons of this group have been noted so far in AaDaEaLeOdPnRaSeSgSIVb and the ancestor of Brant's edition. A working text follows, both to show how some of the versions are related, and because the conventional edition of II Lateran in *COD* is essentially the composite text assembled for the Roman edition of 1612, which has no direct manuscript authority. However, the text provided by Baronius, and cited in the notes to *COD*, is often closer to that of the *Panormia* mss than the revised text of 1612 was. The first ten canons, with a preface explicitly attributing them to Lateran II, were published from Firenze, Bibl. Med.-Laur. Ashburnham 66 fos 111v-13v by Maria del Palo, 'Per la tradizione manoscritta del II concilio Lateranense (1139)', *Annali dell' Università di Lecce, Facoltà di lettere e filosofia* 8-10, 1. 331-6]

¹Statuimus ut si quis simoniace ordinatus fuerit ab officio omnino² cadat, quod illicite usurpavit, vel³ si quis prebendam⁴, vel prioratum, seu decanatum⁵, aut

¹ Ex concilio Romane sedis CAPITULO I *Brant*; Ex concilio Cabilonens. *Vos.*; Ex decretis Eugenii pape Ea; Decreta Innocentii pape II Le; *om.* RaSeSgSI

² fuerit omnino ab officio Ra; fuerit ab off. omnino LeSeSgCOD; ab officio omnino *Brant***]

honorem, vel⁶ promotionem aliquam ecclesiasticam, seu quodlibet sacramentum ecclesiasticum, ut puta⁷ chrisma, vel⁸ oleum sanctum consecrationem⁹ altarium vel ecclesiarum¹⁰ interveniente execrabil¹¹ ardore avaritiae per pecuniam acquisivit, honore male acquisito careat, et emptor atque venditor et interventor¹² nota infamiae percillantur¹³, et nec pro pastu nec sub obtentu alicuius consuetudinis ante vel post a quoquam aliquid exigatur, vel ipse dare presumat¹⁴, quoniam simoniacum est, sed libere et absque imminutione aliqua collata¹⁵ sibi dignitate atque beneficio¹⁶ perfruatur

C Lateran II cc. 1-2] + C 1 q 3 c 15

³ vel LeRaSeSgBrant; om. COD

⁴ -damSeBrantCOD; -das LeRaSg

⁵ vel prior. seu decanatum RaSeCOD; vel prior. seu decaniam Ln; vel prior. vel diaconatum Brant; om.

Sg

⁶ aut Le

⁷ seu - ut puta (pote COD) LeRaSeCOD; ut pote Brant

⁸ vel LeRaSeCOD; id est Brant

⁹ -onem SeBrant; -ones LeRa COD

¹⁰ seu quodlibet sacramentum – ecclesiarum LnRaSeBrantCOD; om. Sg

¹¹ -ilij –ilis Sg

¹² et interventor om. Le; emptor atque venditor et interv. om. Sg

¹³ -antur SeBrantCOD; -atur LeRaSg. Sg ends cap.

¹⁴ -at LeRaBrantCOD; -ant Se

¹⁵ collata LeRaSeCOD; collecta Brant

¹⁶ atque beneficio RaSl COD; absque ben. Se; om. Brant

cap. ii¹

A suis episcopis excommunicatos ab aliis suscipi omnino² prohibemus. Qui vero³ excommunicato, antequam ab eo qui eum excommunicaverit⁴ absolvatur, scienter⁵ communicare presumpserit, pari sententia teneatur obnoxius

C Lateran II c 3]

¹ cap. ii Se; Cap. ii. A suo episcopo excommunicatus, non est ab alio recipiendus Brant; Ex conc. eodem add. Vos; Item Ea; Al' Sl; om. LeRa. Sg omits whole cap.

² omnino LeSeBrant; modis omnibus RaCOD

³ vero LeRaSeCOD; autem Brant

⁴ -avit Le

⁵ scienter LeRaSeCOD; om. Brant

iii¹

Precipimus etiam² quod tam episcopi quam clerici in statu mentis, in habitu corporis³ Deo et hominibus placere studeant, et neque in superfluitate, scissura⁴, aut⁵ colore vestium, neque in tonsura⁶ intuentium quorum forma⁷ et exemplum esse debent⁸, offendant aspectum, sed potius quod eorum deceat sanctitatem⁹, qui¹⁰ si moniti ab episcopis emendari¹¹ noluerint, ecclesiasticis careant beneficiis

¹ iii in mg. Se; CAPITULO III. Innocen. papa. Extra domos sine proprio ornatu sacerdotes non appareant Brant; Item Ea; Al' Sl; om. LeRaSg

² etiam LeRaSeSgBrant COD; om. Sl

³ in hab. corp. RaSgCOD; et hab. corp. LeSe; et in corp. hab. Brant

⁴ sciss- RaCOD; fiss- LeSeSg

⁵ aut] ac Sg

⁶ neque in tonsura om. Sg

⁷ forma LeRaSgCOD; forme Se

⁸ deb. esse Le

C Lateran II c 4]+ C 21 q 4 c 5

⁹ pre se ferant *add. COD; om. LeRaSeBrant. Sg ends cap. here*

¹⁰ qui *SeBrant; quod LeRaCOD*

¹¹ -ari *Ra²COD; -are RaSe*

iii¹

Illud autem quod in sacro Chalcedonensi² constitutum est concilio, irrefragabiliter conservari precipimus, ut videlicet decedentium bona episcoporum a nullo omnino hominum diripiantur, sed ad opus ecclesie et successoris sui in libera economi vel³ clericorum remaneant⁴ potestate. Cesset igitur⁵ de cetero⁶ illa⁷ detestabilis et seva rapacitas. Si quis autem hoc⁸ attemptare presumpserit, excommunicationi subiaceat. Qui vero morientium presbiterorum vel clericorum⁹ bona rapuerint¹⁰ simili sententie subiciantur¹¹

C Lateran II c 5]+C 12 q 2 c 47

¹ Cap. iv. Inn. II Excommunicantur laici qui morientium episcoporum audent bona diripere *Brant; Item Ea; iii Se; Al' Sl; om. LeRaSg*

² sacro Calc. *LeRaSeSgCOD; Chal. sacro Brant*

³ vel *LeSeBrant; et RaSgCOD*

⁴ reman-] perman- *LeSg*

⁵ igitur] ergo *Sg*

⁶ de cetero *LeRaSeSgCOD; om. Brant*

⁷ illa] *om. Sg*

⁸ hoc *Brant; hoc amodo Le; amodo (tep add. and canc. Ra) hoc RaCOD; huiusmodi Se; hoc modo Sg*

⁹ cler. vel pres. *Le*

¹⁰ -erint *Sg; -erit LeSe*

¹¹ -iaceat *Le; -iciatur Se; -iaceant Sg. Qui vero morientium presbiterorum – subic. EaLeRaSeSgSICOD; om. Brant*

v¹

Decernimus² ut hi qui in ordine diaconatus³ vel⁴ supra uxores duxerint aut concubinas habuerint officio et ecclesiastico beneficio⁵ careant. Cum enim ipsi⁶ templum Dei, vasa Domini, sacrarium Spiritus sancti debeant esse⁷ et dici, indignum est eos cubilibus et immunditiis⁸ deservire.⁹ Ad hoc predecessorum nostrorum¹⁰ Gregorii septimi, Urbani et Paschalis Romanorum pontificum¹¹ vestigiis inherentes, precipimus, ut nullus eorum missas¹² audiat, quos¹³ uxores vel concubinas populares cognoverit habere¹⁴

¹ Cap. v. Inno. II. Officio atque beneficio careat subdiaconus si nupserit *Brant; Cap. v. Officio – nupserit. Innocent. II Vos; Item Ea; v (?) in mg. Se; Al' Sl; om. LeRa*

² Decernimus *LeRaSeSgSlBrant; Decrevimus Ea; Decernimus etiam COD*

³ in ord. diac- *LeSeBrant; in ord. subdiac- RaCOD; a subdiaconatu Sg*

⁴ vel *LeSeBrant; aut Ra; et SgCOD*

⁵ et eccl. ben. *SeBrant; atque ben. eccl. Ra; atque eccl. ben. LeSgCOD*

⁶ Cum enim ipsi *LeRaCOD; Cum ipsi Se; Cum ipsi enim Sg*

⁷ deb. esse *LeSeSgBrantCOD; esse deb. Ra*

⁸ immunditiis *Le; impudicitiiis Sg*

⁹ Item *add. Ea, Ut nullus aud' add. Le, om. RaSeBrantCOD; Sg (qv) places at end of sequence, after cc 20, 10.*

¹⁰ Nycolai, Alexandri *add. Sg*

¹¹ *om. Sg; ve add. Ra*

¹² eorum missas *LeRaSgBrant; missas eorum SeCOD*

¹³ quos *LeRaSeSgCOD; quorum Brant*

¹⁴ ux. vel conc. pop. cog. hab. *SeBrant; ux. vel conc. pop. hab. cog. LeSl; ux. vel conc. hab. cog. EaRa COD; conc. vel ux. indubitanter hab. cogn. Sg*

C Lateran II cc 6-7a] +D 28 c 2 to deservire

¹Ut autem lex continentie et Deo placens munditia in ecclesiasticis personis et sacris ordinibus dilatetur², statuimus quatenus episcopi, presbiteri³, diaconi vel⁴ subdiaconi, regulares canonici et monachi, atque conversi et⁵ professi qui sanctum⁶ transgredientes propositum, uxores sibi copulare⁷ presumpserint, separentur. Huiusmodi namque copulationem quoniam contra ecclesiasticam regulam constat esse contractam⁸, matrimonium non esse censemus. Qui etiam⁹ ab invicem separati¹⁰, pro tantis excessibus condignam penitentiam agant¹¹. Idipsum quoque de sanctimonialibus feminis¹² si, quod absit, nubere attemptaverint¹³, observari decernimus¹⁴

C Lateran II cc 7b-8] +C 27 q 1 c 40

¹ Idem Post professam continentiam quisquis uxorem duxerit ab ea separetur. *Brant*; Post – separetur. Innocent. II *Vos*; *om.* EaRaSeSl

² -atentur Le

³ presbiteri LeSeBrant COD; *om.* Ra

⁴ vel SeBrant; *om.* LeRaCOD

⁵ et LeSeBrant; *om.* Ra COD

⁶ sanctum SeBrantCOD; sacrum LeRa

⁷ sibi cop. LeRaCOD; cop. sibi Brant; sibi populares Se

⁸ contractam RaBrantCOD; contracta Le; factam Se

⁹ etiam RaBrantCOD; et LeSe

¹⁰ sunt *add.* Brant, *om.* LeRaSeCOD

¹¹ ag. pen. Le

¹² constituimus *add.* Le

¹³ att- LeSeBrantCOD; temptaverint Ra

¹⁴ observari decernimus RaSeCOD; decern. *Brant*; obs. decrevimus Ea; separari Le; ob' Sl. Sl *adds*: Hoc opus exegi. Fesse date sarta carine.

Sl ends; EaLeRaSeSgBrant continue

vi¹

Prava autem consuetudo, prout accepimus, et detestabilis inolevit, quoniam monachi et regulares canonici² post susceptum habitum et professionem factam, sprete beatorum³ magistrorum Augustini et Benedicti⁴ regula, leges temporales et medicinam gratia lucri⁵ temporalis addiscunt⁶. Avaritie namque flammis accensi, se patronos causarum faciunt,⁷ cum psalmodiis⁸ et himnis vacare deberent⁹, gloriose vocis confisi munimine, allegationum suarum varietate iustum et iniustum, fasque¹⁰ nefasque confundunt. Attestantur vero¹¹ imperiales constitutiones absurdum, immo etiam¹² opprobrium¹³ clericis, si peritos se esse velint disceptationum¹⁴ forensium;

¹ Cap. vi. (Iuri civili et medicine operam dare, interdicitur monachis et canonicis regularibus.*add.* Vos), *Brant*; Item Ea; vi Se; *om.* Ra

² clerici Le

³ beatorum LeRaSeSgCOD; bonorum *Brant*

⁴ Aug. et Ben. SeSgBrant; Ben. et Aug' LeRaCOD

⁵ *in mg. for adding after* temporalis Sg

⁶ -ant Le

⁷ et *add.* LeRaSgCOD; *om.* SeBrant

⁸ -diis LeSeBrant; -die RaSgCOD

⁹ deberent RaSeSg; debeant LeBrantCOD

¹⁰ vasque Se

¹¹ vero LeSeSgBrantCOD; etiam Ra

¹² etiam RaSg; et LeSeCOD; esse *Brant*

huiusmodi temeratores graviter feriendos apostolica auctoritate decernimus¹⁵. Ipsi quoque¹⁶ neglecta animarum cura ordinis sui propositum¹⁷ nullatenus attendentes, pro detestanda pecunia sanitatem¹⁸ pollicentes, humanorum corporum¹⁹ se faciunt curatores²⁰. Cumque impudicus oculus²¹ impudici cordis sit nuntius²², illa²³ de quibus loqui pertimescit²⁴ honestas, non debet religio pertractare. Ut ergo²⁵ monasticus et canonicus Deo placens ordo²⁶ in sancto proposito inviolabiliter conservetur, ne hoc ulterius presumatur, apostolica auctoritate²⁷ interdicimus. Episcopi autem et²⁸ abbates et²⁹ priores tante enormitati consentientes et non corrigentes, propriis honoribus priventur, et a liminibus ecclesie coerceantur³⁰

C Lateran II c 9]

¹³ opprobrium *BrantCOD*; opprobriosum Ra; opprobrium esse *LeSeSg*

¹⁴ esse vel. disc. *Brant*; vel. disc. esse *RaCOD*; vel. esse disc. *LeSeSg*

¹⁵ huiusmodi temeratores – decernimus (censemus *Se*) *SeBrantCOD*; huiusmodi temeratores graviter feriendi sunt *Le*; huiusmodi temeratoribus graviter feriendis *Ra*; *om.* *Sg*

¹⁶ quoque] vero *Sg*

¹⁷ ord. sui prop. *RaSgCOD*; prop. ord. sui *LeSe*; prop. sui ord. *Brant*

¹⁸ sanitatem *LeSeSgBrantCOD*; salutatem *Ra*

¹⁹ corporum *LeSeBrant*; curatores *SgCOD*; *om.* *Ra*

²⁰ curatores *LeRaSeBrant*; corporum *SgCOD*

²¹ etiam *add.* *Ra*, *om.* *LeSeBrantCOD*

²² sit nunt.] nunt. sit *Sg*

²³ etiam *add.* *LeRa*, *om.* *SeSgBrantCOD*

²⁴ pertimescit *SeBrant*; erubescit *LeRaSgCOD*

²⁵ de meo loquar ordo *add.* *Ra*, ordo *add.* *Sg*, *om.* *LeSeSgBrantCOD*

²⁶ ordo *SeBrant*; *om.* *LeRaSgCOD*

²⁷ ap.auct. *LeSgBrantCOD*; auct. apost. *RaSe*

²⁸ et *LeSeSgBrant*; *om.* *RaCOD*

²⁹ et] ac *Sg*

³⁰ priventur – coerceantur *SeBrant*; spolientur vel ab ecclesie liminibus(*lim. eccl. Le*) arceantur *LeRaCOD*; priventur *Sg*

vii¹

Decimas quoque ecclesiarum quas² in usum³ pietatis concessas esse canonica⁴ demonstrat auctoritas, a laicis possideri auctoritate apostolica⁵ prohibemus. Sive enim ab episcopis vel⁶ regibus vel quibuslibet personis eas acceperint, nisi ecclesie reddiderint, sciant⁷ se sacrilegii crimen committere, et periculum eterne dampnationis incurrere⁸. Precipimus ut etiam⁹ laici qui ecclesias tenent, aut eas¹⁰ episcopis restituant, aut excommunicationi subiaceant

C Lateran II c 10a] + C 16 q 7 c 1a var.

¹ Cap. vii. Decime a laicis non possideantur. *Brant*; Dec. – possid. Gregor. VII *Vos*; Item *Ea*; vii *Se*; *om.* *Ra*; *Sg* has end from Precipimus etiam ut after c 20 .

² quoque eccl. quas *SeBrant*; eccl. quasi *Ea*; eccl. quas *LeRaCOD*

³ usum *LeRaSeBrant*; usu *COD*

⁴ canonica *LeRaBrantCOD*; *om.* *Se*

⁵ auct. ap. *LeRaSeBrant*; ap. auct. *COD*

⁶ a *add.* *Brant*, *om.* *LeRaSeCOD*

⁷ sciant *LeRaSeCOD*; *om.* *Brant*

⁸ sciant *add.* *Brant*, *om.* *LeRaSeCOD*

⁹ ut etiam *Brant*; etiam ut *LeRaSgCOD*; ut et *Se*

¹⁰ eas episc. *LeSeBrantCOD*; episc. *Ra*; episc. eas *Sg*

Ea ends. LeRaSeBrant continue:

viii cap¹

Innovamus autem et precipimus ut nullus in archidiaconum vel decanum nisi diaconus vel presbyter² ordinetur. Archidiaconi vero,³ decani, vel prepositi, qui infra ordines prenomatos⁴ existunt, si⁵ inobedientes ordinari⁶ contempserint honore suscepto priventur. Prohibemus etiam⁷ ne⁸ adolescentibus vel infra sacros ordines constitutis⁹, sed qui pudicitia¹⁰ et merito vite¹¹ clarescunt¹², predicti concedantur honores.¹³ Precipimus ut unusquisque sacerdotum cui facultas sit, unius contentus sit ecclesie¹⁴. Precipimus etiam ut unaqueque ecclesia, si¹⁵ facultas suppetit, proprium habeat sacerdotem

C Lateran II c 10b] +D 60 c 3 to honores

¹ Cap. viii. Nullus in prepositum, vel archiepiscopum, vel archipresbiterum, vel archidiaconum, nisi presbyter vel diaconus ordinetur *Brant*; viii cap. Se; *om.* LeRa. Sg *qv puts at end of sequence.*

² arch. vel dec.nisi – presb.] decanum, prepositum nisi presbyter, in archidiaconum nisi diaconus Sg

³ vero RaSgCOD; vero vel *Brant*; autem Le; *om.* Se

⁴ prenomatos LeSg*Brant*COD; prenotatos RaSe

⁵ se Le

⁶ inob. ord. LeSeSg*Brant*COD; ord. inob. Ra

⁷ Proh. etiam LeSe*Brant*; Proh. autem RaCOD; Ad hec precipimus Sg

⁸ ab *add.* Ra

⁹ sac. ord. constitutis SeSgCOD; ord. sac. const. Le; sac. constitutis Ra; sac. ord. positus *Brant*

¹⁰ pudicitia Se*Brant*; prudentia LeRaSgCOD

¹¹ mer. vite LeRaSg*Brant*COD; vite mer. Se

¹² -unt *Brant*COD; ? Ra; -ant LeSeSg

¹³ conc. hon. LeSe*Brant*COD; hon. conc. Ra

¹⁴ Precipimus ut unusquisque – ecclesie *om.* Le

¹⁵ Precipimus ut unusquisque sacerdotum - eccl. si (cui LeSe) LeSe*Brant*; Precipimus etiam ne conductitiis presbiteris ecclesie committantur, et (comm. eccl. sed Sg) unaqueque ecclesia cui (ubi Sg) RaSgCOD

C. viiii¹

Precipimus etiam ut presbiteri, clerici, monachi², peregrini, mercatores et rustici³ euntes et redeuntes et in agricultura persistentes⁴, et animalia cum quibus aratur⁵ et semina portant ad agrum⁶, et oves omni tempore secure sint⁷. Treugam autem ab occasu solis in quarta feria⁸ usque ad ortum solis in secunda feria, et ab Adventu Domini usque ad octavam Epiphanie⁹, et a Septuagesima¹⁰ usque ad octavam Pentecostes¹¹ ab omnibus¹² inviolabiliter servari precipimus.¹³ Si quis autem treugam frangere temptaverit, post tertiam commonitionem, si non satisfecerit, episcopus suus

¹ C. viiii Se; CAPITULO VIII. Statuit tempora treugarum et poenas violantium. Et persone hic numerate plena securitate gaudent tempore guerre *Brant*; *om.* LeRaSg

² et *add.* Se, *om.* LeRaSgCOD

³ merc. et rust. LeRa*Brant*; et merc. et rust. COD; *om.* Se

⁴ et in agriculturam persistentes RaCOD; in ag. persistentes LeSe; in ag. existentes *Brant*

⁵ aratur Se*Brant*COD; arant LeRa

⁶ et semina – agrum Ra*Brant*COD; *om.* LeSe

⁷ et rustici euntes – secure sint] omni tempore sint securi Sg

⁸ in quarta feria LeRaSg*Brant*COD; iiiii ferie Se

⁹ octavam Ep. RaSe; -vas Ep. Le; Ep. -vas COD; Ep. octavam *Brant*

¹⁰ Septuagesima *Brant*; Sept' Se; Quinquagesima LeRaCOD; usque ad oct. Epiph. et a Sept. *om.* Sg

¹¹ Pent' Se; Pentecostes Sg*Brant*; Pasche LeRaCOD

¹² ab omn. *om.* Le

¹³ decernimus Sg; Si quis autem treugam frangere temptaverit, anathemati subiaceat, et nullus episcoporum illum absolvere presumat, nisi mortis imminente periculo, donec apostolico conspectui presentetur, et eius mandatum suscipiat. Quod si quis eorum mortuus fuerit, quamvis ei poscenti et penitenti viaticum non negetur, ecclesiastica tamen careat sepultura *add.* *Brant*, *om.* RaSeSgCOD

sententiam excommunicationis in eum¹⁴ dictet, et scriptam vicinis episcopis¹⁵ annuntiet¹⁶. Episcoporum autem nullus excommunicatum in communionem¹⁷ suscipiat, immo scriptam¹⁸ sententiam quisque¹⁹ confirmet. Si quis autem hoc²⁰ violare presumpserit, ordinis sui periculo subiacebit, et quoniam funiculus triplex difficile rumpitur, precipimus ut episcopi, ad solum Deum et²¹ salutem populi habentes respectum, omni tepiditate²² deposita²³ ad pacem firmiter tenendam mutuum sibi²⁴ consilium et auxilium prebeant, neque²⁵ alicuius amicitia vel odio²⁶ pretermittant. Quod²⁷ si quis²⁸ in hoc Dei opere trepidus²⁹ inventus fuerit, dampnum proprie³⁰ dignitatis incurrat

C Lateran II cc 11-12] +D 90 c 1 var. from Precipimus etiam ut episcopi ad solum Deum

¹⁴ sent. exc. in eum *SeBrant*; in eum sent. exc. *LeRaCOD*; exc. in eum sent. *Sg*

¹⁵ vic. ep. *BrantLeRaSe*; cumvic. ep. *Sg*; ep. vic. *COD*

¹⁶ annunt- *RaCOD*; nunt- *LeBrant*; denunt- *Se*; annuntient *Sg*

¹⁷ communionem *LeRaSeSgCOD*; communicationem *Brant*

¹⁸ scriptam *SeBrant*; scripto susceptam *LeRaSgCOD*

¹⁹ quisque *RaSgBrantCOD*; om. *LeSe*

²⁰ hoc *Le²RaSgBrantCOD*; hic *Le*; om. *Se*

²¹ ad *add. Le*

²² tepiditate *SeSgRaCOD*; tepeditate *Le*; trepidatione *Brant*

²³ dep- *SeBrant*; sep- *LeRaSgCOD*

²⁴ sibi] om. *Sg*

²⁵ hoc *add. RaSgCOD*, om. *LeSeBrant*

²⁶ am. vel od. *SeBrant*; amore vel odio *Le*; odio aut amore *Ra*; amore aut odio *SgCOD*

²⁷ Quod *SeRaSgCOD*; vel *Brant*

²⁸ quis] quisque *Sg*

²⁹ trep- *SeBrant*; tep- *LeRaSgCOD*

³⁰ proprie] quippe *Sg*

x¹

Detestabiles autem illas nundinas vel ferias² in quibus milites ex conducto convenire solent, et ad ostentationem³ virium suarum et audacie temere⁴ congregiuntur, unde mortes hominum et animarum pericula sepe⁵ proveniunt, omnimodo⁶ fieri⁷ interdiciamus. Quod si quis eorum ibidem mortuus fuerit, quamvis ei poscenti penitentia et⁸ viaticum non negetur, ecclesiastica tamen careat⁹ sepultura

C Lateran II c 14]

¹ Cap. ix. Militum nundine ad quas ex conducto veniunt certaturi ad ostentationem virium suarum dampnantur *Vos.*, cap. ix ***Brant*; x *Se*; om *LeRaSg*

² vel ferias *LeRaSeSgCOD*, om. *Brant*

³ ostentationem *LeSeSgBrantCOD*; ostensionem *Ra*

⁴ temere *LeSeBrant*; temerarie *RaSgCOD*

⁵ per. sepe] sepe per. *Sg*

⁶ omnimodo *RaSgBrant*; omnino *LeSeCOD*

⁷ fieri] om. *Sg*

⁸ penitentia et *LeRaSgCOD*; penitentiam *Se*; et penitenti *Brant*

⁹ -eat *LeRaSgBrantCOD*; -eant *Se*

xi¹

Item, placuit ut si quis suadente diabolo hunc² sacrilegii reatum incurrerit, quod³ in clericum vel monachum violentas manus iniecerit, anathemati⁴ subiaceat, et nullus

¹ CAP. X Qui clericum percusserit, excommunicetur, et non nisi a Romano pontifice absolvatur *Brant*; xi *Se*; om. *LeRaCOD*

² hunc *LeSeBrant*; huius *RaSgCOD*

episcoporum absolvere presumat illum⁵, nisi mortis imminente⁶ periculo⁷, donec apostolico conspectui presentetur⁸, et⁹ eius mandatum suscipiat
C Lateran II c 15a] + C 17 q 4 c 29 beginning Si quis suadente

³ ut Le

⁴ anathemati LeRaSeSgBrant; anathematis vinculo COD

⁵ illum pres. abs. RaCOD; abs. illum pres. Se; illum abs. pres. LeSg

⁶ imminente LeSeBrant; urgente RaCOD

⁷ nisi mortis imm. per. om. Sg

⁸ consp. pres.] pres. aspectui Le

⁹ presentetur et] presentatus Sg

xii¹

Precipimus etiam ut in² eos qui ad³ ecclesiam vel⁴ cimiterium⁵ confugerint⁶, nullus omnino manum mittere⁷ audeat. Quod si⁸ fecerit, excommunicetur
C Lateran II c 15b]

¹ CAP. xi Nemo ab ecclesia abstrahatur Brant; xii Se; om. LeRaSg

² in LeRaSeSgCOD; om. Brant

³ ad LeRaSeSgCOD; in Brant

⁴ in add. Brant; om. LeRaSeCOD

⁵ cimiterium] ad civitatem Sg

⁶ -gerint LeSeSgCOD; -giunt Ra; -erunt Brant

⁷ mitt- RaSeSgCOD; immitt- LeBrant

⁸ si] qui Sg

xiii¹

Indubitatum est quia² honores³ ecclesiastici sanguinis non sunt, sed meriti, et⁴ ecclesia Dei non hereditario iure aliquem⁵ secundum carnem successorem expectat⁶, sed ad sui regimen⁷ et⁸ officiorum suorum dispensationem⁹ honestas,¹⁰ sapientes et religiosas personas exposcit. ¹¹Eapropter auctoritate prohibemus apostolica¹² ne quis ecclesias, prebendas¹³, preposituras, capellanas¹⁴, aut aliqua ecclesiastica officia¹⁵, hereditario iure¹⁶ vindicare aut expostulare presumat. Quod si quis improbus aut¹⁷ ambitionis reus attemptare presumpserit¹⁸, debita pena mulctabitur et postulatis carebit

¹ CAP. XII Brant; Ecclesia Dei ad sui regimen, sapientes, honestos et religiosos exposcit homines Vosm.; xiii Se; om. Ra

² quia SeBrant; quoniam RaSgCOD; q' Le

³ honores LeRaSeSgCOD; ordines Brant

⁴ et] om. Sg

⁵ non add. LeSeSg, neque add. COD, om. RaBrant

⁶ expectat] expetit LeSg

⁷ sui regimen LeRaSeSg; sua regimina COD

⁸ ad ordinem add. Se, om. LeRaSgCOD

⁹ -em LeRaSeSg; -es COD

¹⁰ et add. Brant, om. LeRaSeSgCOD

¹¹ Quod ecclesiastica beneficia non debent iure hereditario vindicari. Innocentius papa II add. Vos., Quod - vind. add. Brant; om. LeRaSe

¹² Eapropter auct. proh. ap. LeRaSeSg; Propterea auct. proh. ap. COD; Apostolica auct. proh. Brant

¹³ vel add. Se, om. LeRaSgCODBrant

¹⁴ capellanas LeRaSeSgCOD; capellas Brant

¹⁵ officia LeSeSgCODBrant; beneficia Ra

¹⁶ valeat add. Sg

¹⁷ aut] om. Sg

¹⁸ presumpserit LeRaSeSgCOD; presumat Brant

C Lateran II c 16] + C 8 q 1 c 7 from Apostolica auct. prohibemus

xiii¹

Sane coniunctiones consanguineorum omnino fieri² prohibemus. Huiusmodi namque incestus³ quia⁴ iam⁵ fere, stimulante humani generis⁶ inimico, in usum versus est, sanctorum patrum instituta⁷ et sacrosancta Dei⁸ detestatur ecclesia. Leges⁹ etiam seculi¹⁰ tali contubernio natos infames pronuntiant, et ab hereditate repellunt¹¹

C Lateran II c 17]

¹ CAP. XIII *Brant*; Cap. xiii. Coniunctiones consanguineorum et ius canonicum et civile dampnant Vos; om. LeRaSg; xiii Se

² fieri LeRaSeSgCOD; om. *Brant*

³ -us LeSeBrant; -um RaSgCOD

⁴ quia SeSgBrant; qui LeRaCOD

⁵ iam LeRaSeSgBrant; om. COD

⁶ hum. gen. LeRaSeSgCOD; gen. hum. *Brant*

⁷ instituta] statuta Sg

⁸ Dei LeSeSgCOD; om. RaBrant

⁹ Legem Le

¹⁰ de *add.* LeRaSgCOD, om. SeBrant

¹¹ -untur Le

xv¹

Pessimam siquidem et² horrendam incendiorum malitiam, auctoritate Dei et beatorum apostolorum³ Petri et Pauli, omnimodo detestamur et⁴ interdicimus. Hec etenim⁵ pestis et vastitas hostilis⁶ omnes alias⁷ depredationes exsuperat, que quantum populo Dei⁸ sit dampnosa, et quantum⁹ detrimentum animabus et corporibus inferat nullus ignorat. Assurgendum est igitur¹⁰ et omni modo¹¹ laborandum, ut tanta clades et tanta¹² perniciis pro salute populi¹³ eradicetur et extirpetur. Si quis igitur¹⁴ post huius nostre constitutionis¹⁵ promulgationem malo studio, sive pro¹⁶ odio, sive pro¹⁷ vindicta, ignes¹⁸ apposuerit vel apponi fecerit aut¹⁹ appositoribus consilium vel auxilium scienter²⁰ tribuerit, excommunicetur, et si incendiarius mortuus fuerit,

¹ CAP. XIII (XIV Vos.). Doms incendens gratia vel odio alicuius excommunicetur. *Brant*., om. Ra; xv Se

² et depopulatricem et RaCOD, et LeSeBrant; depopulatricem et Sg

³ apostolorum LeRaSeSgCOD; om. *Brant*

⁴ detest. et] detestantes Sg

⁵ etiam Le

⁶ et vast. host. SeBrant; hec host. vast. RaSg; et host. vast COD

⁷ om. Le

⁸ Dei pop. Sg; pop. Le

⁹ et quant. LeSeBrant; quantumque RaSgCOD

¹⁰ igitur] ergo Sg

¹¹ omnimodo] omnino Le; omnimodis Sg

¹² et tanta SeBrant; tantaque RaSgCOD; tanta Le

¹³ pro sal. pop. LeSeSgBrantCOD; om. Ra

¹⁴ igitur LeRaSeCOD; ergo SgBrant

¹⁵ constitutionis LeSeBrant; prohibitionis RaSgCOD

¹⁶ pro RaSgCOD, om. LeSeBrant

¹⁷ pro LeRaSeSgCOD; om. *Brant*

¹⁸ ignes LeSeSgBrant; ignem RaCOD

¹⁹ aut LeRaSeSgCOD; et *Brant*

²⁰ vel aux. scienter RaSgCOD; et aux. scienter LeSe; scienter et aux. *Brant*

ecclesiastica careat sepultura²¹, nec absolvatur nisi prius dampno cui²² intulit, secundum facultatem suam²³, resarcito²⁴ iuret se ulterius ignem non²⁵ appositurum. Penitentiam autem ei detur ut Hierosolimis aut²⁶ in Hispania in servicio Dei per annum integrum permaneat. Si quis autem archiepiscopus, episcopus²⁷ hoc relaxaverit dampnum restituat et per annum ab episcopali officio²⁸ absteat. Sane regibus²⁹, principibus, faciente iustitie facultatem³⁰ consultis episcopis archiepiscopis³¹ non negamus

C Lateran II cc 18-20] + C 23 q 8 c 32 has beg. and end

²¹ et si incendiarius – sepultura LeSe; et si mortuus fuerit incendiarius Christianorum sep. careat (car. sep. COD) RaCOD; om. Sg

²² dampnum cui **SeSgCOD; dampno cui Le; dampno quod Ra

²³ fac. suam LeRaSeCOD; suam fac. Sg

²⁴ resarcito LeRaSgCOD; reddat et Se; restituat et se ulterius emendaverit etc *and ends*, Brant

²⁵ non RaSgCOD; nulli LeSe

²⁶ aut RaSgCOD; vel LeSe

²⁷ arch. ep. Ra; ep. arch. LeSe; arch. episcopo Sg; arch. vel ep. COD

²⁸ per annum – off. Ra; ab ep. off. per annum integrum LeSe; per annum ab off. ep. SgCOD

²⁹ et *add.* LeSgCOD, om. RaSe

³⁰ fac. iust. facul. RaSg; facul. fac. iust. LeSeCOD

³¹ ep. arch. LeRaSe; arch. et ep. SgCOD

For Sg v. sup; LeRaSe continue:

xvi¹

Presbiterorum filios a sacris² altaris ministeriis removendos decernimus, nisi aut in cenobiis aut in canonicis regularibus³ religiose fuerint conversati. Sane quia inter cetera unum est quod sanctam maxime perturbat ecclesiam⁴, false videlicet penitentie, confratres⁵ nostros et⁶ presbiteros admonemus⁷ ne falsis penitentiis laicorum animas decipi et in infernum pertrahi patiantur. Falsam autem penitentiam esse constat cum spretis pluribus de uno solo penitentia agitur, aut cum sic agitur⁸ de uno ut non discedatur ab alio. Unde scriptum est, Qui totam legem servaverit⁹, o[ffendat] a[utem] i[n] u[no] f[actus] e[st] o[mnium] r[eus], scilicet¹⁰ quantum ad vitam eternam. Sicut enim si peccatis omnibus involutus esset¹¹, ita si in uno tantum maneat, eterne vite ianuam non intrabit. Falsa autem fit¹² penitentia cum penitens¹³ ab officio vel curiali vel negociali non recedit¹⁴, quod sine peccatis¹⁵ agi nulla ratione prevalet¹⁶, aut si¹⁷

¹ xvi Se; om. Ra. Quod sacerdotum filii non sint promovendi *add.* Le

² sacris Ra; sacri LeSeCOD

³ reg. Ra; om. LeSeCOD

⁴ max. pert. eccl. LeRaCOD; eccl. max. pert. Se

⁵ confratres RaCOD; Et fratres Le; Unde fratres Se

⁶ om. Le

⁷ mon- Le

⁸ agi debeat Le

⁹ impleverit Le

¹⁰ sed Le

¹¹ omn. inv. esset Ra; omn. esset inv. LeSe; esset omn. inv. COD

¹² autem fit LeRa; autem est Se; etiam COD

¹³ penitens RaCOD; penitentes LeSe

¹⁴ -dit RaCOD; -dunt LeSe

¹⁵ -atis LeRaSe; -ato COD

¹⁶ -let LeRaCOD; -lent Se

¹⁷ etiam *add.* LeSe, om. RaCOD

odium in corde gestetur¹⁸ aut si offenso cuilibet non satisfaciat¹⁹, aut si non offendentibus²⁰ indulget²¹, aut si arma quis²² contra iusticiam ferat²³

Ibid. cc 21-2

¹⁸ gestetur LeRaCOD; gerat Se

¹⁹ -faciat RaSe; -fiat LeCOD

²⁰ non offend. offensus LeRaSe; offend. offensus non COD

²¹ -get Ra; -geat LeSeCOD

²² arma quis RaCOD; animum quis Le; alia queque Se

²³ ferat Ra; gerat LeSeCOD

cap. xvii¹

Eos² qui religionis³ speciem simulantes dominici corporis et sanguinis sacramentum, baptisma puerorum, sacerdotium et ceteros ecclesiasticos ordines, et legitimarum dampnant federa nuptiarum tanquam hereticos ab ecclesia Dei pellimus et dampnamus et per potestates exteras coherceri precipimus. Defensores quoque⁴ illorum⁵ eiusdem dampnationis vinculo⁶ innodamus

Ibid. c 23

¹ cap. xvii Se; om. Ra; whole cap. om. Sg. De hereticis add. Le

² Vos Le. autem add. COD, om. LeRaSe

³ religionis LeRaSe; religiositatis COD

⁴ om. Le

⁵ illorum Ra; ipsorum LeSeCOD

⁶ damp. vinc.] dampnationi Le

cap. xviii¹

Illud quoque adicientes precipimus ut pro chrismatis, olei sacri et sepulture acceptione nullum venditionis precium exigatur. ²Si quis preposituras, prebendas vel alia ecclesiastica beneficia de manu laicali acceperit indigne suscepto careat beneficio

Ibid. cc 24-5a.

¹ cap. xviii Se; om. Ra. De his qui chrisma vel oleum sanctum vendunt Le

² De symoniacis add. as rubr. Le

xviii¹

Iuxta decreta namque sanctorum patrum laici, quamvis religiosi sint, nullam tamen habent² disponendi³ de ecclesiasticis facultatibus potestatem

Ibid. c 25b

¹ xviii Se; om. LeRa

² -ent RaCOD; -eant LeSe

³ disponendi RaCOD; om. LeSe

cap. xx¹

Ad hanc perniciosam et detestabilem quarundam mulierum consuetudinem² que licet neque secundum regulam sancti³ Benedicti neque Basilii aut⁴ Augustini vivunt sanctimoniales tamen vulgo⁵ censi desiderant, aboleri⁶ decernimus. Cum

¹ cap. xx Se; De sanctis monialibus Le; om. Ra

² quar. mul. cons. Ra; cons. quar. mul. LeSeCOD

³ beati** RaCOD; om. LeSe

⁴ neque Bas. aut RaCOD; et LeSe

⁵ sanct. tamen vulgo LeRaCOD; vulgo tamen sanct. Se

⁶ abol- LeRaCOD; obol- Se

enim iuxta regulam degentes in cenobiis tam in ecclesia quam in refectorio atque⁷ dormitorio communiter⁸ esse debeant⁹, propria sibi edificant receptacula et privata domicilia, in quibus sub hospitalitatis velamine passim hospites¹⁰ minus religiosos contra sacros¹¹ et bonos mores suscipere nullatenus erubescunt¹². Quia ergo omnis qui male agit odit lucem et per hoc ipse abscondite in iniustorum¹³ tabernaculis¹⁴ opinantur¹⁵ se posse latere ante¹⁶ oculos iudicis cuncta cernentis, hoc tam inhonestum detestandumque flagitium¹⁷ ne ulterius fiat modis omnibus¹⁸ prohibemus et sub pena anathematis¹⁹ interdicimus. Simili modo²⁰ prohibemus ne sanctimoniales simul cum clericis²¹ canonicis sive²² monachis in ecclesia²³ in uno choro convenient ad psallendum

Ibid. cc 26-7

⁷ atque RaCOD; et LeSe

⁸ communiter RaCOD; *om.* LeSe

⁹ -eant LeRaCOD; -ent Se

¹⁰ et *add.* COD, *om.* LeRaSe

¹¹ canones *add.* COD, *om.* RaSe

¹² -ant Le

¹³ iniustorum LeRaSe; iustorum COD

¹⁴ -ulis LeRa; -ul' Se; -ulo COD

¹⁵ -atur Le

¹⁶ ante LeRaSe; *om.* COD

¹⁷ flag.] et flagitiosum Le

¹⁸ modis omnibus Ra; omnimodis LeSeCOD

¹⁹ omnino *add.* Le

²⁰ modo LeRaCOD; *om.* Se

²¹ clericis Ra; *om.* LeSeCOD

²² sive Ra; vel COD

²³ in ecclesia RaCOD; *om.* Se

xxi¹

Obeuntibus sane episcopis quoniam ultra tres menses vacare ecclesiam patrum prohibent sanctiones² sub anathemate interdicimus ne canonici de sede episcopali religiosos viros³ ab electione episcoporum excludant. Sed eorum consilio honesta et idonea persona in episcopum eligatur. Quod si exclusis eisdem religiosis electio fuerit celebrata quod absque eorum assensu et coniventia⁴ factum⁵ fuerit irritum habeatur et vacuum

Ibid, c 28

¹ xxi Se; *om.* Ra; Quod obeunte episcopo alius consilio religiosorum qui sunt in episcopatu eligendus sit *add. as rubr.* Le

² sciones *in text*, sanctiones *in mg.* Ra

³ rel. viros *here* Ra, *after* excludant LeSeCOD

⁴ assensu et con. RaCOD; assensu Le; consensu Se

⁵ *repeated and canc.* Ra

xxii¹

Artem autem illam mortiferam et Deo odibilem² balistariorum et sagitariorum adversus Christianos et catholicos³ exerceri de cetero⁴ sub anathemate prohibemus

Ibid. c 29

¹ xxii Se; *om.* LeRa

² et Deo od. *om.* Le

³ et cath. RaCOD; *om.* LeSe

⁴ de cetero RaCOD; *om.* LeSe

Capit. xxiii¹

Ad hoc² ordinationes factas a Petro Leonis³ et aliis scismaticis et hereticis⁴
evacuamus et irritas esse censemus

Ibid. c 30

¹ Cap. xxiii Se; *om.* LeRa

² Ad hoc RaCOD; *om.* LeSe

³ filio *add.* Le

⁴ et hereticis *om.* Le

Expl' decr' domni Innoc' pape¹

¹ Expl. – pape Ra; *om.* LeSe